

העת'ה א'ינו כתיבה

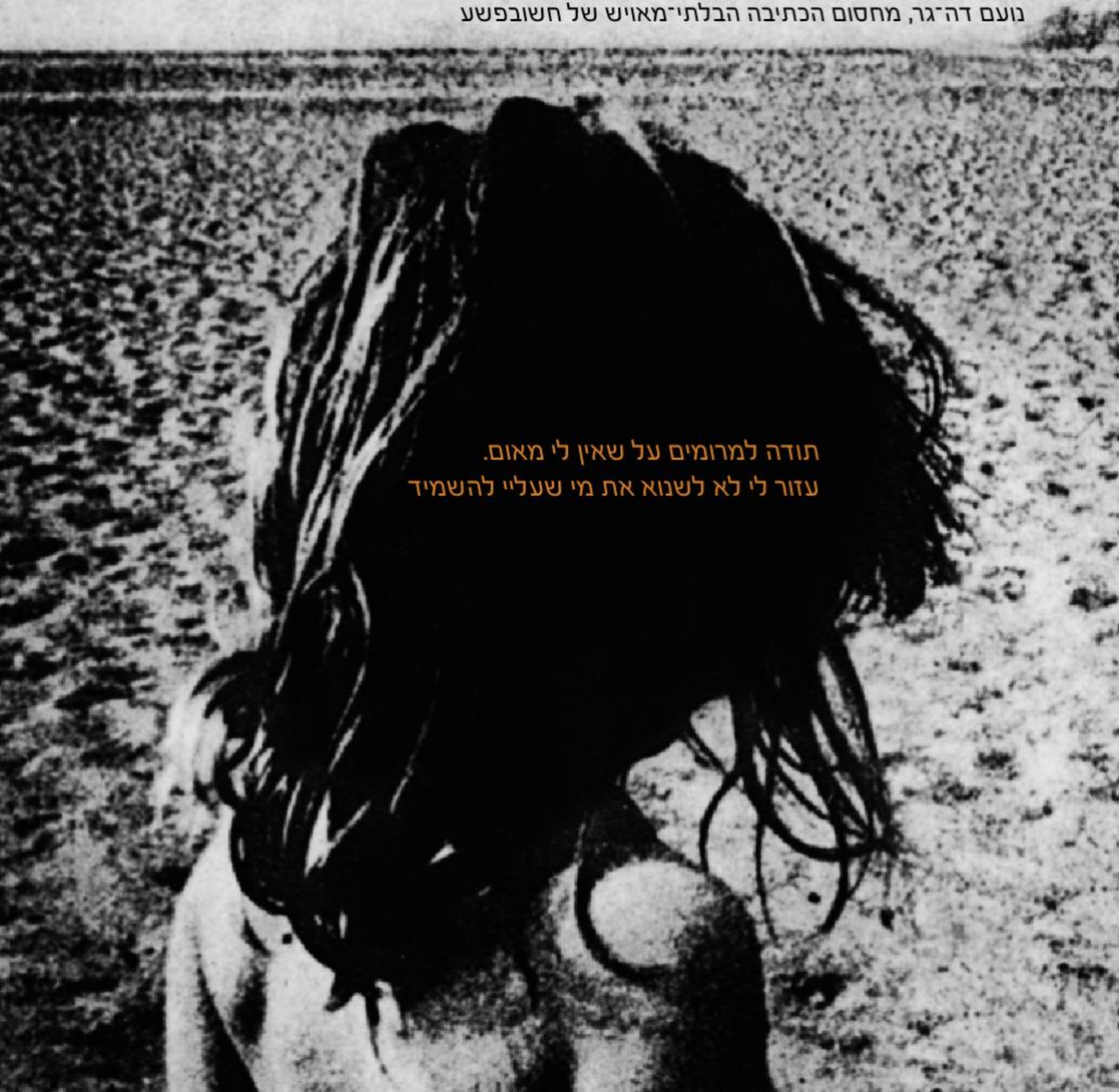

חשובפשע.

ישנם רגעים בעולם מוטרף זה, בהם מופיעה האנרכיה ברסיסים, לוחשת את סיפורם של חיים חבויים הקוראים לנו ממעמקי חיינו הנוכחיים: השעות הללו שאתה מבלה עם חבריך הטובים אחרי העבודה, שרידיו הקרועים של פוסטר על קיר סמטה אלמונית, אותו רגע בו אתה מאונן או מקיים יחסי מין ואינך לא גבר ולא אישה, לא שמן ולא רזה, לא עשיר ולא עני. ברגעים אחרים, טרוף הדעת הוא היוצא מן הכלל, הוא הרסיס, ואנרכיה היא פשוט העולם שאנו חיים בו. מאה־אלף מאתנו יכולים לכוון ציוויליזציה חדשה, מאה יכולים לשנות עיר, שניים יכולים לחבר את סיפורי שעת־השינה שילדינו ממתינים להם – ולשתול את הזרעים למיליונים שעוד יבואו.

כאשר אחד מאתנו קורא תיגר על סחיטת דמי־החסות המכונה "עמדת הציבור" או "אילוצים", ועוזב הכל על מנת לחיות כפי שתמיד חלם, העולם כולו מקבל את מתנת החירות הזאת. כאשר אנו גודשים את הרחוב על מנת לרקוד ולנשוף אש, אנו זוכרים בגופנו שהריקודים והמרחבים הללו הם שלנו, זכותנו המולדת. כאשר מתחמי הנופש היוקרתיים בוערים וחלונות הראווה של רשתות השיווק מתנפצים, "רכוש פרטי" חדל לרגע להיות רכוש ולהיות פרטי – ובכוחנו לרקום מערכות־יחסים חדשות עם היקום, שלפתע הופך שוב חדש – ושוב שלנו. אם אנו מסכנים את חיינו, זה מפני שאנו יודעים כי רק כך נוכל לעשותם לשלנו באמת. נתראה בעמוד הראשי של מהדורת העיתון האחרונה שהבני־זונות האלה אי־פעם ידפיסו – נועם דה־גר, מחסום הכתיבה הבלתי־מאויש של חשובפשע

תודה למרומים על שאין לי מאום.
עזור לי לא לשנוא את מי שעליי להשמיד

חובר על ידי קומץ אנרכיסטים. ה"אנו" המופיע בגוף המלל הוא האנו האנרכיסטי: כלומר, הוא מתייחס לכל העומדים מאחורי ההצהרות הנידונות, ולא לאיש מלבדם. ניתן להזמין חומרי דפוס אחרים ועותקים נוספים של חוברת זו בשפה האנגלית, **חינם ובכל כמות**, מן הכתובת: CrimethInc. Free Press, P.O. Box 13998, Salem, OR 97309 U.S.A לעותקים בשפה העברית פנו אלינו בדוא"ל crimethinc.israel@gmail.com למידע נוסף, גלשו אל www.crimethinc.com. תרומות, חילופי מכתבים ושאר מתנות יתקבלו בברכה כגמול.

מבחר חלקי להחריד של כותרים אפשריים לקריאה נוספת בעברית עשוי לכלול את:

1984 – ג'ורג' אורוול

דגלים שחורים באוקראינה – אהוד אנגל

המנושל – אורסולה ק. לה גווין

פמיניזם זה לכולם – בל הוקס

ישמעאל – דניאל קווין

חמישה מאמרים פמיניסטיים – אמה גולדמן

בלי לוגו – נעמי קליין

שחרור בעלי-החיים – פיטר סינגר

חברת הראווה – ג'י דבור

T.A.Z: אזור אוטונומי ארעי – חכים ב"י

כנופיית המקלות בגלגלים – אדוארד אבי

הזכות לעצלות – פול לפארג

מאי 68 – ראובן מירן

אנרכיזם: אנתולוגיה – אברהם יסעור

משגל – אנדריאה דבורקין

אוטופיה לאדונים – נועם חומסקי

מקוללים עלי אדמות – פרנץ פאנון

שיבוש תרבות – קאלה לאסן

לגישה אל מגוון רחב של ספרים ואמצעי-עזר בעלי אופי דומה, צרו קשר עם AK Press, 674-A 23rd St., Oakland, CA 94612 U.S.A או גלשו אל www.akpress.org. חובבי המרחב המקוון יכולים לסרוק את האתרים הבאים בחיפושם אחר פתחי-מילוט נוספים אל העולם התחתון האנרכיסטי אפוף המסתורין:

www.crimethinc.com

www.earthfirst.org

www.infoshop.org

www.indymedia.org

אנרכיסטים יפים חושקים בך

קשה ואפילו מפחיד להיות אנרכיסט בימינו. בהחלט ייתכן שאתה אחד מאותם אנשים המחביאים את האנרכיזם שלהם, לפחות במצבים מסוימים, פן אחרים (מפוחדים גם הם, וקרוב לוודאי מאותם הדברים) לא יאשימוך שאתה חולם בהקיץ או מתנהג "בחוסר אחריות" – כאילו קבורתו המנומסת לעילא של כדור הארץ תחת ערימות של אשפה איננה חוסר־אחריות! אל תהיה ביישן כל כך – אינך לבד. מיליונים מאתנו ממתנינים שתחשוף את עצמך, מוכנים ומזומנים לאהוב אותך ולצחוק איתך ולהלחם לצידך למען עולם טוב יותר. עקוב אחר לבך והוא יובילך אל מקומות המפגש שלנו. ואנא, אל תאחר יותר מדי.

אוקיי, אני בעניין. מה עושים עכשיו?

בלי כוונה להישמע גסי־רוח או משהו, אבל, האם לא הקשבת עד כה בכלל??? אנו לא מנסים להמיר את דתך או לגרום לך להצביע למפלגה כלשהי – להפך. החלק הטוב ביותר, כמו־גם הקשה ביותר, הוא שהכל נמצא לחלוטין בידיים שלך.

זה מתחיל כשהאכפתיות דוחפת אותך לפעול, כשאתה עושה זאת שוב גם לאחר שהם אומרים לא, כשאתה אומר "אנחנו", ויודע על מי בדיוק אתה מדבר, ובכל יום שעובר אתה מדבר על אדם אחד נוסף.

אנרכיה כקרב־מגע:

לא ספורט לצופים!

אנרכיזם הוא סתירה

...אלא שמדובר בסתירה מהסוג שאנו, האנרכיסטים, מתענגים עליו. לדחוק באנשים שיגבשו בעצמם את דיעותיהם, ליטול כוח על מנת להרסו, להכריז מלחמה על המלחמה, כל אלו הם אמנם סתירות – אולם גישה המאמצת צביעות ברורה-מאליה היא צעד חכם אם ברצונך שהמורדים יפיי-לו גם אותך מכס השלטון, יחד עם שאר הסמכויות! הנפת דגל שחור כהתנגדות לדגלים נשמעת אולי חסרת-הגיון – אך כאשר חיינו מתנהלים בצל דגלים רבים כל כך עד שאי-הנפת דגל כלשהו מתפרשת כהסכמה-בשתיקה, הרי שמדובר בחוסר-הגיון שפוי. כך או כך, נעדיף תמיד דגל שחור על פני דגל לבן!

צרו תנופה!

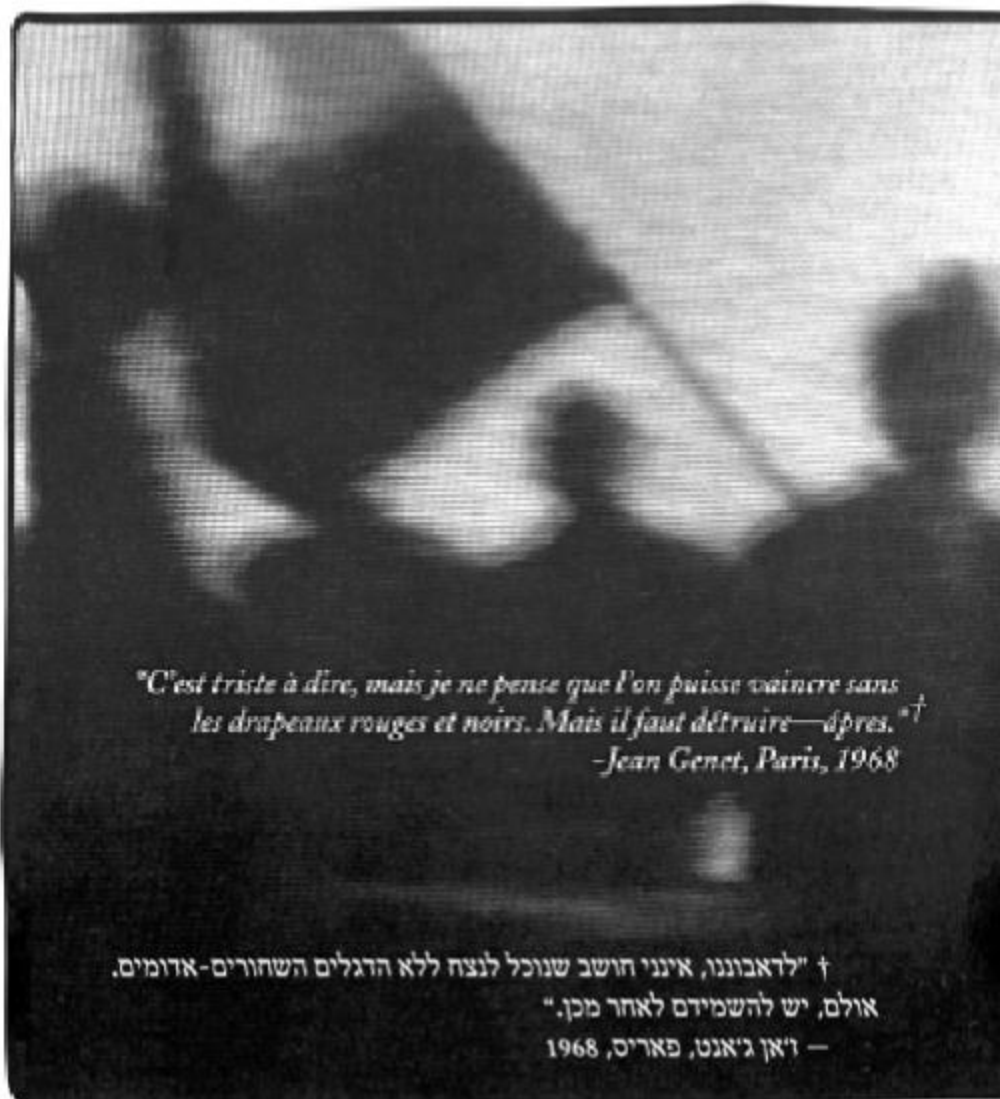
אז... צרו תנופה! אל תשלבו רגליכם בפגישות אינסופיות, במפגשים שמטרתם לקבוע מועד בו תשובו להיפגש על מנת לגבש תוכנית כיצד תנוהל פגישתכם הבאה. אם חבריכם למאבק מזוכיסטיים דיו על מנת לחוש את הדחף המתועב לבלות שבועות, חודשים ושנים בדיונים סביב פרוטרוט ניסוחו של נייר-עמדה שכולם יוכלו לעמוד מאחוריו, ואז שנים נוספות במאבקים פנימיים והתפצליות – הניחו להם. אך אל תחוש חובה לקחת בזה חלק רק כדי להוכיח את מחויבותכם למהפכה. אל לכם לחוש חובה להצטרף לשום דבר – זו המהפכה שלכם!

צרו תנופה! אל תדרשו שינוי – מממשו אותו בעשייה, במוידיכם. כל מה שתוכלו אי-פעם להשיג מוכל במה שאתם מסוגלים לעשות בעצמכם ובשיתוף חבריכם, וזה הרבה מאוד: כך נגן על כבודנו העצמי בעולם מטורף, וכך נכתוב את סיפורי חיינו באופן שיבהיר לאחרים כי גם בהם טמון כוח זהה. הניסיון לממש את תשוקותיך יעזור גם לחבר אותך אליהן – לולא כן, תיאלץ להשקיע את אותה כמות אנרגיה בהתכחשות להן. דלג במורד הרחוב בהיותך שמח, שרוף מבנה עד היסוד אם סיבת-קיומו מעוררת בך זעם. האהבה פורחת בשדה הקרב – קל יותר לשחרר עצמך אל תוכה כאשר אתה נכון לגבות זאת במעשים! באשר תממש את כמיהותיך הסודיות ביותר, תגלה כי אתה נותן ביטוי גם לכמיהותיהם של אחרים. מצא פעילויות הדורשות את מאת אחוזיך, הדוחפות אותך אל מצבים בהם אתה נוכח במלואך בהווה, ברגע. אסור שנחשוש להיות בלתי-מציאותיים – שהרי הבלתי-מציאותי הוא בדיוק הדבר שדרוש לממשו. אינך יכול ליצור אם אינך מסוגל לחלום.

צרו תנופה! אנרכיסטים אינם מחלקים פקודות – אנו מחלקים היתרים. עזור לאחרים להתיר לעצמם לחיות, על ידי יצירת תקדימים – והצע את תמיכתך, חלוק את כישוריך, צור הזדמנויות לאנשים סביבך להביע את תשוקותיהם הרדיקליות במעשים. תופתע להיווכח מי הם שיוצאים להלחם בשוטרים ברחובות, כאשר צצה ההזדמנות!

אל תחתום על עצומות משמימות, אל תביים את עצמך מול המצלמות או תמתין לפתיחתו של חלון הזדמנויות כלשהו. במקום זה, השתתף בתהלוכות עירוניות ובמסיבות רחוב, פרוץ לבניינים נטושים על מנת לשלשל מהם

באגרים ארוכים, פתח בשיחות עם זרים גמורים, העמד במבחן כל מה שחשבת שידעת על עצמך בין הסדינים, מלא את האוויר סביבך בתחושה מתמדת שהנה משהו מתרחש. חיה את חיך כמו היה העתיד כולו תלוי בכל דבר שאתה עושה, וכך אכן יהיה. אל תמתין לבואך – שהרי אתה כבר כאן. הענק לעצמך היתר לחיות ונפץ לרסיסים את האזיקים הכובלים אותך: צור תנופה!

"C'est triste à dire, mais je ne pense que l'on puisse vaincre sans les drapeaux rouges et noirs. Mais il faut détruire—après."
—Jean Genet, Paris, 1968

† "לדאבוננו, אינני חושב שנוכל לנצח ללא הדגלים השחורים-אדומים. אולם, יש להשמידם לאחר מכן."
— ז'אן ג'נטי, פאריס, 1968

אנרכיסטים מכריזים מהפכות, לא מלחמות

היזהרו ממאבקים. מספר לא מבוטל של פעילים רדיקלים מעסיק עצמו בעשייה פוליטית רק משום שהידע שלו רב במלאכת ההתנגדות – ואפסי בכל שאר התחומים. הוא הופך כל סוג של תקשורת לעימות בין כוחות החושך והאור, מקשיח עמדות ומותח קווים אדומים, עד שבסופו של דבר הוא אכן ניצב, לבדו, מול העולם כולו. עבור מי שחלומם להיות מתסיסים מקצועיים זו באמת דרך מוצלחת להפיח חיים בקריירה שלהם, אולם אין כאן הצלחה כלשהי מלבד "התססתם" של אנשים במובן הצר והטפל ביותר של המונח. רובם פשוט יפסיקו להקדיש לך את תשומת לבם – שהרי, למי מאתנו אין כבר די והותר מתחים, עוינות ותוקפנות בחייו גם ככה?

לנצח יהיו מלחמות הממתינות למי שיילחמו בהן – נגד, נגד, נגד. השתתפות במלחמות הללו מנציחה את הקוטביות שמולידה אותן. אנרכיסטים מפגינים את תוקפן של מלחמות על ידי התעלות מעל ליריבויות. זוהי מהפכה.

מוטב לא להצטרף לעימותים בתנאים שלהם, מה שיהפוך אותך לכלי הנשלט בידי הדפוסים שמאפיינים אותם. הגדר-מחדש ושנה את תנאי העימות – מ"דמוקרטיה נגד טרור", לדוגמה, ועד "חירות נגד כוח"! מצא דרכים לגרום להנחות-יסוד לחתור תחת אושיותיהן שלהן, לקרב בין אנשים בדרכים שנראות בלתי-אפשריות, לערער את מבנה המאבק כולו.

לא מצע, אלא הצעה

אם כן, במידה וברצונך להצית התקוממות, אל תמתח קו בינך ובין שאר העולם ואז תאיים על כל העומדים מעברו השני. אל תפיץ תוכניות-על אוניברסליות כאלו או אחרות, אל "תגייס" אנשים, ולמען השם אל "תחנך את הציבור"! שכח מהרצון לשכנע אחרים לאמץ את דעותיך – עודד אותם לפתח את

הכוחות לעיצוב דעות משלהם. הרבה יותר אנרכיס-טי שכולם יהיו בעלי רעיונות ייחודיים להם, מאשר שכולם ידגלו ב"רעיון האנרכיסטי". כל ארגון מרכזי או סמכות רשמית לנושאי התקוממות יכולה אך ורק להחניק את ההגדרה העצמית בכך שתצווה עליה. יחידים הפועלים באורח חופשי, לעומת זאת, יוכלו ליהוות השראה ולהעצים את החירות וההתנגדות איש בחיי רעו: תלות הדדית, כמו כל דבר טוב, היא מצרך המצוי בשפע. אין זה הכרחי – ואף לא אפשרי – שוועד מרכזי כלשהו יחלק אותה בהקצבה לאזרחים הממתינים בתורות, כמו מזון בתקפות הצנע!

ובכל הנוגע לתעמולה, אל נא תנסה לבטא את האמת. שחק עם האמת, חתור תחתה, צור מרחב בו יוכלו אמיתות חדשות להיווצר. הערם שאלות, לא תשובות – אך זכור כי לא כל שאלה מסתיימת בהכרח בסימן שאלה. עבור המהפכן, מהותה של הצהרה שוכנת בתוצאותיה, לא בשאלה האם היא נכונה "אובייקטיבית" או לא – גישה זו היא שמבדילה אותו מפילוסופים ומשאר חולירעות עצלים.

היסטוריונים מגוללים את קורות חייו של הקיסר דאריוס, שהוביל את חילותיו אל ערבות אסיה במטרה להכניע את הסיקיתים ולספח את שטחם אל האימפריה שלו. הסיקיתים היו עדת נוודים, וכאשר נודע להם כי צבאו של דאריוס צועד לקראתם, פירקו את מחנם ופתחו בנסיגה איטית. הם נעו בקצב שאפשר לחייליו של דאריוס לזהות את צלמם אי-שם באופק, אך לעולם לא לכתרם. ימים שלמים הם נסוגו מפני הפולשים – ואז שבועות, וחודשים, משאירים מאחוריהם רק מזון בלתי-אכיל ומים מורעלים; הם הובילו את הצבא הפולש במעגלים, אל תוך אדמותיהם של עמים שכנים אשר תקפו אותם, דרך מדבריות שוממות בהן נשרים כחושנים ליקקו עצמות בזהירות. חיילי הצבא הגאותניים, בהיותם מורגלים להציג לראווה את אומץ-לבם בקרבות קצרים ודרמטיים, שקעו בייאוש עמוק. דאריוס שלח מסר באמצעות שליחו המהיר ביותר, אשר הצליח בקושי רב להעבירו לידי של העצל מבין אנשי הסיקיתים שעדיין התמהמהו מאחור: "כשליטכם", נכתב במסר, "הריני מצווה עליכם להסתובב ולהלחם!" "אם הנך באמת שליטתנו", הגיעה התשובה, חקוקה בכתב לא-מושקע על פני סלע שמצאו החיילים בדרכם יום למחרת, "בכה על מר גורלך". מספר ימים מאוחר יותר, לאחר שאיבדו כבר כל תקווה, הבחינו גששי הקיסר בשורת רוכבים סיקיתים דוהרת לקראתם בסערה על פני המישור, מנופפת בחרבותיה בהתלהבות ומשמיעה יללות רמות. חילות הצבא, חרף העובדה שנתפסו לא-ערוכים, חשו בכל זאת הקלה גדולה לנוכח ההזדמנות לצאת סוף-סוף לקרב, ושלפו את כלי נשקם. אלא שבתום רגעי הבלבול הקצרים נתחוויר להם כי הרוכבים הסיקיתים לא הסתערו ישירות לעבר שורותיהם, אלא מעט הצידה. במבט קרוב יותר ראו החיילים כי הרוכבים עסקו למעשה במרדף אחר ארנבת. לנוכח השפלה זו החלו החיילים לאיים על מפקדיהם במרי, והקיסר דאריוס נאלץ לשוב על עקבותיו ולנטוש את סקיתיה בתבוסה מוחצת. כך נכנסו הסיקיתים אל ספרי ההיסטוריה כשבט הקשה ביותר אי-פעם לכיבוש, בכך שסירבו להלחם.

להיות רדיקל פירושו כסף הכל
למאמר בקצב שמכניסה המציאות

א. הפכת את
רדי הדברים!

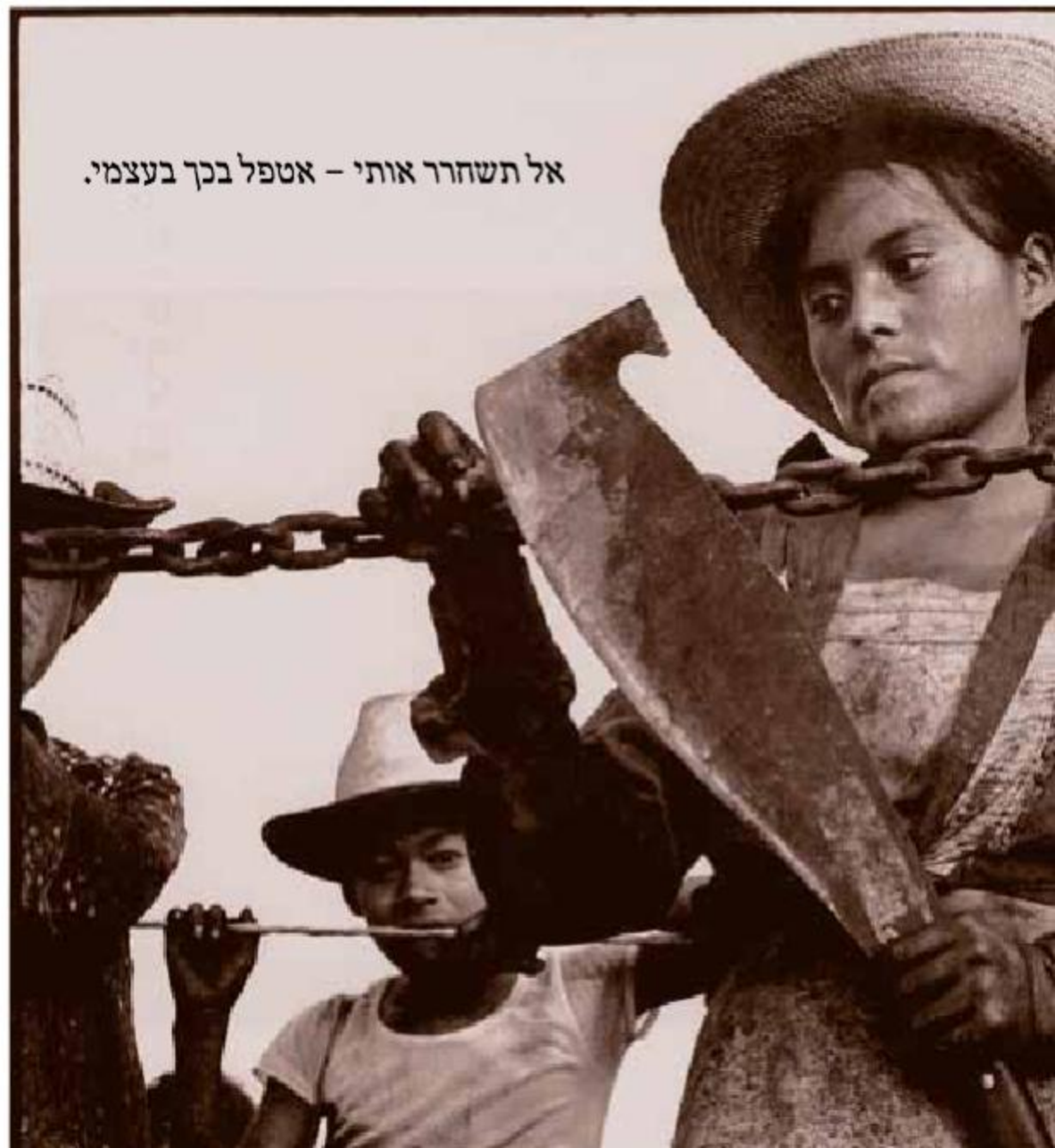
כולנו גדלנו אל תוך הפרד־ומשול ששורטט על פי קווי ההעדפה המגדרית והמינית, מבנה הגוף והמוצא, המעמד והגזע; כולנו שוחדנו על ידי זכויות־יתר והוכנענו באמצעות לוחמה פסיכולוגית למלא את חלקנו להנצחת מדרג הניקור. עליונות המין האנושי, גזענות האדם הלבן, הפטריארכיה וההטרסקסיות הם עמודי התווך של הציוויליזציה. אנו, האנרכיסטים, נלחמים בהבניות הדכאניות הללו בין שאנו מזהים אותן בתוך המבנה החברתי או בתוך מבנה האישיות שלנו; אולם אנו שואפים ליותר משחרורם של בעלי כל הזהויות השונות – אנו חפצים בשחרור אנשים מזהויותיהם שלהם.

איננו מאמינים באמיתות אוניברסליות. זהויות קבוצתיות אינן אלא בדיות המנציחות עצמן, בדיות שראשיתן בראיות נסיבתיות וסופן בכפייתה של אחדות. קיימים שני מגדרים בלבד, למשל, באותו האופן בו אוקטבה מכילה "רק" שנים־עשר תווים: הדבר נראה נכון כאשר אתה מביט בפסנתר, אולם נסה לפתוח את פיך ולשיר! "נשיות" עשויה להיתפס כגזירה מן הטבע בעיני מי שגדלו בסביבה בה כל אישה מגלחת את רגליה ואת בתי השחי שלה, אולם מדובר בסך הכל בהכללה שאנו דולים שוב ושוב מתוך דורות של התנהגות מתקננת, ושמתחזקת עם כל העתק מחודש שלה. ועדיין – היות ולא קיימת נשיות "טהורה", תוכן ממשי כלשהו שהכללה זו יכולה להכיל מלבד מה שנתפס כמשותף בין כל אישה ואישה, כך שכל דור אינו "מקור" כי אם "העתק" – התבנית כולה נמצאת בסכנה מתמדת, בכל דור ודור מחדש, מפני שניתן תמיד לשנותה... או לזנוח אותה.

במקרה הטוב, ניתן לעשות שימוש בהכללות כגון מעמד ומגדר על מנת לפרקן מבפנים – לחשוף ולהתעמת עם דפוסי הדיכוי המלווים את חיינו הפרטיים, למצוא מכנה משותף במאבק נגד העלמתן של חוויות והיסטוריות מסוימות. ברצוננו להתעלות מעל לכל ההגדרות והעימותים הללו, אולם הדבר יתאפשר רק אם נתחיל בכך שנתייחס אליהם. בקבוצות של גברים, בני־אדם שתוכנתו כגברים יכולים לחלוק יחד כלים שונים למחיקת התכונות שנכפה עליהם; בחללים לנשים בלבד, מי שתוכנתו כנשים תוכלנה להתנסות באותם תהליכים מבלי שנוכחות גברית כלשהי תעמוד בדרכן. מובן שאנו תומכים בזכותו של כל פרט לבחור איזו זהות תשוך לו, אם זה רצונו (על אף שהדבר מזכיר לחלקנו אדם המ־תעקש לבחור את אדוניו) – ומובן שגם חזון על עתיד נטול־הגדרות אינו יכול לשמש תירוץ להעמדת הפנים כאילו ישנו, כבר היום, מקום כלשהו בעולם שאינו סובל מהטיה ביחס־הכוחות המגדריים.

ואולם, בסופו של דבר אנו הרי חותרים למה־פכה, לא לרפורמות: איננו מחתימים עצומות למען זכויות נוספות עבור מגזר כזה או אחר, או למען חופש תנועה גדול יותר בין ההגדרות הממוסדות – אלא יוצרים וממציאים מחדש במו־ידינו את זכותנו ליצור ולהמציא את עצ־מנו מחדש, בכל רגע נתון, תוך שאנו הורסים על הדרך את תוכנית החלוקה כולה!

אנו פמיניסטיות ששואפות להכחיד את המגדר, ועדי עובדים שהיו שמים קץ לעבודה, אמנים הנלחמים להתעלות מעל לצורך באמ־נות. מלחמת המעמדות שלנו היא מלחמה נגד המעמד כשלעצמו, נגד החלוקה המעמדית וכל חלוקה למעמדות באשר היא. באמרנו כי אנו מתנגדים לשיטת הנציגויות, איננו מתכוונים ל"דמוקרטיה" הייצוגית בלבד; אנו מתכוונים גם לכך שכל אחד מאתנו הוא פרט ייחודי שאין לגמדו, שאיש אינו יכול לדבר בשמו של אחר. לא פוליטיקאים ולא מונחים מופשטים, לא נבחרי־ציבור ולא סקרי דעת־קהל מסוגלים לייצג אותנו!

אל תשחרר אותי – אטפל בכך בעצמי.

...וכל אל אתאיסט

לא רק שאנרכיסטים כופרים בסמכותו של אלוהים, מפכ"ל המשטרה של היקום, אלא שהם שומרים על מידת חשדנות בריאה גם ביחסם אל יורשיו: הטבע, ההיסטוריה, המדע, המוסר. איננו תולים באף דמות בשר ודם את אמונתנו העיוורת, היות וגם אם נעריך את חוכמתו וכשר-שיפוטו יותר מאת שלנו, האחריות על הבחירה לבטוח בו תרביץ עדיין על כתפינו בלבד. באופן מקביל, איננו מחשיבים אף טענה או הנחת-יסוד כמשהו הנמצא מעבר לויכוח, ונעדיף תמיד להתנועע בחופשיות בין צורות החשיבה השונות מאשר ליפול אל תוך דיונים אודות איזו מהן היא-היא האמת. אנו חשדניים במיוחד כלפי מומחים המציעים לתווך בינינו ובין ישויות או תחומי ידע שונים, ואנו מעדיפים ללמוד על העולם ולתקשר עם השמימי בכוחות עצמנו.

איננו מייחסים ערך רב לצדק כחריצת-דין: רצוננו להיות מעשיים, לפתור בעיות, ולא להתייחס אל התנהגויות ומערכות יחסים אנושיות כאל עסקת-חליפין כלכלית נוספת, בה משמשת הצדקנות כמטבע. אנו מיישמים את מושג האחריות האישית רק כל עוד הוא מסייע לבנייתן של מערכות יחסים מוצלחות; מעבר לכך, אין לנו עניין רב בשאלה האם נפשו של פלוני אלמוני ארוכה או גאולה, האם התנהגות מסוימת מוסרית או בלתי-מוסרית, האם יש לתלות את האחריות לעוולה כלשהי בחברה או בפרט.

שלא יאמר עלינו שדבר אינו קדוש לנו! נהפוך הוא, הכל קדוש בעינינו. כפירה בהיררכיה פירושה הערצת יופיו הייחודי והבלתי-ניתן להשוואה של כל יצור חי, של כל אחד ממאפייניו של היקום, של כל רגע חולף. ההשוואה והגינוי הם לבדם שמתועבים בעינינו.

"האנרכיסט הוא יצור אכזר ביותר. הוא בן-דודו הראשון של הגורילה. הוא רוצח ראשי ממשלה, נסיכים, מנהלים, וכמו-כן מחבל בכנסיהם ובחור-פשות הקיץ שלהם. שיער ראשו וזקנו ארוך ולא-מטופח. במקום ציפורניים יש לו טפרים ארוכים ומחודדים. לאנרכיסט כיסים רבים בהם הוא נושא אבנים, סכינים, רובים ופצצות. הוא חיה לילית. עם רדת החשכה הוא נאסף בחבורות, גדולות וקטנות, ומתכנן פשיטות, מעשי-רצח והפצת מגיפות. באמצעות הגרלות נבחרים מי שייבצע את המטלות. האנרכיסט אינו אוהב מים. הוא לעולם לא מתרחץ או מחליף את בגדיו. הוא תמיד צמא ושותה רק מים מלוחים. ביתו של האנרכיסט שוכן באירופה, בייחוד באיטליה. מעטים הובאו לצפון אמריקה, בה הם מעוררים פחד ושנאה בקרב כל אדם הגון, וניצודים בכל אשר הם מראים את פרצופם. אבא אינו אוהב אנרכיסטים כלל. הם גורמים לו סיוטי לילה. הוא נתן פקודה לתפסם ולהכניסם לתוך כלובים, ואם יוכל הוא יאסור על אנרכיסטים נוספים להיכנס למדינתנו. והיה וכמה מהם יצליחו בכל זאת לחמוק פנימה, הוא ידאג שיירו בהם כמו בכלבים חולי כלבת, במקסיקנים, באריות הרים ובבעלי-חיים אחרים מסוג זה. אני מתאמן עם הרובה שלי מדי יום על מנת שאוכל לירות בחיות הפרא הללו כשאגדל." – חיבור מפעוטון הבית הלבן, 1904

"כשאני טובה, אני מאוד מאוד טובה, אבל כשאני רעה אני טובה יותר." – ב. בארדו

"ללא אמת, הנך משוחרר יותר" – כתובת-קיר בליסבון, חג המולד 2001

כולם אליים, כולם שליטים

הגישה האנרכיסטית היא במהותה אריסטוקרטית – אלא שאנרכיסטים טוענים שהאצולה צריכה לכלול את כולם, שמאבקו של האדם הפשוט יכול להפך למאבקם של האנשים והנשים המאוד-לא-פשוטים שהוא יוצר.

אין לנו אשליות כלשהן בנוגע לקיומם של קיצורי-דרך אל האנרכיה. איננו מחפשים להנהיג את האומה, אלא לייסד אומות של בעלי ריבונות-עצמית; איננו מחפשים להיות חיל-חלוץ של הוגים, אלא להצמיח ציבור-קוראים שמורכב כולו ממחברים; איננו מחפשים להיות אמניו של אוונגרד חדש, אלא לעודד קהל של שחקנים – איננו מחפשים בהכרח להרוס את הכוח, כי אם לעשותו נגיש לכל ובשפע: ברצוננו להיות שליטים ללא נשלטים.

אנו מכירים בכך שדינמיקות ומאבקי כוח יהיו לנצח חלק מהקיום האנושי; רבים מאתנו אף משו-עבדים בעצמם ל"מוזה שתלטנית" כזו או אחרת, גם אם מרצון, כך שאנו שומרים לעצמנו אפילו את הזכות לחלק ולבצע פקודות, באשר הדבר לרוחנו. אולם, כמאמר המשורר, בני האדם היחידים שחופשיים באמת הם המלך והאביון – כשהמלך הוא למעשה הפחות-חופשי מביניהם, היות וממלכתו מכבידה ומגבילה אותו, בעוד שביום טוב יכול נווד עני לחוש שהיקום כולו נברא אך ורק לסיפוק תענוגותיו וחירותו. זו הסיבה לכך שאנו מעדיפים לא לגרוע מערכנו העצמי על ידי הרדיפה אחר זהב שוטים כגון בעלות או מרות. כמו כן, באשר לא ניתן להימנע מעימות, נעדיף תמיד להיות נתונים לחסדי אלימותם וטיפשותם של יחידים, מאשר לאלימותה וטיפשותה של האנושות כפי שאלה מזוקקות ומאורגנות על ידי מוסד המדינה.

איננו דוגלים בשוויון במובן הישן של המונח: אין לנו כל כוונה למשוך את בעלי ההון והכוח מטה, "להוריד אותם אל העם"; אם כבר, ליבנו יוצא אליהם, על ששאיפותיהם אינן גדולות דיו, ואנו מלאי תקווה שהם יזנחו את מעמדם ויצטרפו אל המאבק היחיד שיאפשר לכולם לעלות לגדולה (כך גם לא נאלץ לזכור את ראשיהם). איננו מתנגדים לתהילה המורעפת על כוכבי פופ וקולנוע כשלעצמה – אנו רק מתעבים את האופן בו היא מבוזבזת על מושאים מרוחקים, כשעל פי כל מדד אפשרי היא מתאימה יותר לרגעי הגבורה בחיינו שלנו. איננו מתנגדים להתמסרות לה זוכה האל המונותאיסטי – פשוט, למדנו שבריא יותר להפנות אותה זה אל זה. איננו מתנגדים לרכוש, בדיוק, אלא יותר לקטנות-הרוח המתגלמת בהתקוטטות המתמדת עליו, מאחר ואנו מבינים כי על מנת לשלוט בעולם, עלינו לחלוק אותו – ולצורך העניין גם להימנע מלהחריבו או מלעוות את סדריו. מלך-אביון אמיתי יטייל בגאווה ביערות ממלכתו, מתבונן בהשתאות במארג המורכב של המערכות האקולוגיות השונות, תוך ידיעה שההתנהגות ההולמת היחידה למי שמולך על ארץ פלאית שכזו היא מדיניות של הערכה עמוקה ואי-התערבות (מלבד לשם סיכול תוכניותיו של תאגיד כריתת עצים כזה או אחר). איננו ממתנינים למהפכה שתעניק לנו את זכויותינו; אנו עצמנו הסמכות הגבוהה ביותר שאנו מכירים בה, ועל כן אנו מעניקים אותן לעצמנו באופן מיידי וחיים במהפכה מתמדת כדרך לגונן ולעמוד עליהן.

לא נתפשר על פחות משליטה עולמית מוחלטת, לאחד ולכל.

ליבו של העשיר הוא גטו
ליבו של אניכיסט הוא ממלכה

הגדרה עצמית מתחילה בבית

לא לתת לציפיות, תורות או אילוצים לתבוע ולו חלקיק אחד ממך תוך רמיסת אחרים. לא לנקוט צד בתוכך או נגד עצמך, לא לגלם בקביעות שופט וחבר-מושבעים במשפטך הפנימי. לא לגונן על בורות טהורה באמצעות חוסר-ההתנסות, אלא ללמוד מטעויות, וכתוצאה מכך להחכים. לא לבחור נתיב אחד בחיים ולהיצמד אליו עד-כדי פסילתם של כל השאר, אלא להשליך את האחידות ואת העקביות המזויפות לכל הרוחות – לתת ביטוי לכל דחף וכל מאווה במה שתחליט הינו הזמן המתאים, וללמוד להעריך את הפוריות המצויה בשבר המהומה. לעשות כל זאת בידיעה שאתה חלק מקהילה המקבלת אותך ללא תנאי – ולקבל כך אחרים, במלואם, היות והם משקפים חלקים שונים ממך. לחיות ללא ההתגוששות הקטנות והקטנוניות של מדרגי ניקור ומבני כוח, לא בתוכנו וגם לא בסביבתנו – זהו חזון הזהות העצמית האנרכיסטי.

פעולה ישירה מניבה תוצאות

קהילה בה אנשים דואגים זה לזה ומנווטים בעצמם את פעילויותיהם אינה זקוקה לבניית בית סוהר או מפעל חדש על מנת "לייצר מקומות עבודה". קהילה בה אנשים חולקים ביניהם ערוצי הידברות מעשה-ידם לא נתונה לחסדיה של "האמת" כפי שתאגיד תקשורת כזה או אחר רואה אותה. קהילה של אנשים היוצרים בעצמם את המוסיקה והאמנות שלהם, והמארגנים במוידיהם את אירועיהם החברתיים, לעולם לא תסתפק בחיזיון המשתק של ערוץ MTV, ואף פחות מכך באתרי האינטרנט המציעים שידוכים או פורנוגרפיה. קהילה של אנשים המכירים איש את ההיסטוריה של רעו ומבינים את צרכי זולתם, מסוגלת לשים קץ לסכסוכים ללא צורך לערב זרים גמורים עם נשק ומדים. מידת יכולתנו ליצור את הקהילות הללו היא גם מידת יכולתנו לפתור את הבעיות עימן אנו מתמודדים כיום, ואין פיסת חקיקה או קרן סיוע אשר תעשה זאת עבורנו ובמקומנו.

מוסד אינו יכול להתעלות מעל לאיכות האנשים המקיימים אותו – ולרוב גם לכך לא יגיע. פתרונות "מלמעלה" הוכחו שוב ושוב כחסרי-תועלת: סבך הניירת של ביטוחים רפואיים, אי-יעילות של שירותי רווחה, שקריהם של ראשי ממשלות. אם אינך בוטח באדם המצוי, הייה סמוך ובטוח שאינך יכול לבטוח במוסד המשטרה.

"אני גבר מספיק בשביל לומר לכם שאין באפשרותי לשים את האצבע על מהי בדיוק הפילוסופיה שלי כיום, אבל אני גמיש." – מלקולם X, מעט לפני מותו

הטוהר הוא היפוכה של הקבלה העצמית – הדבר האכזרי ביותר שניתן לעולל לאדם הוא לגרום לו להתבייש במורכבותו. סיפורי חיינו אינם בעלי מוסר השכל. כל מסקנה יחידה שתוסק מהם תהיה שגויה; פרקי חיינו, כמקשה אחת, אינם סרים לתרגום או השוואות. אם נגזר עלינו להסיק, הרי שאנו יכולים להסיק אך ורק כנגד עצם הסקת מסקנות.

אם עלינו להמר על משהו, יהיה זה על כך שלאנשים חשוב יותר לחוש שחיהם בעלי משמעות מאשר להמשיך את אחיזת העיניים כלפי חוץ. אם לעתים הם נוהגים באופן המרמז אחרת, אולי זה מפני שעבר זמן רב כל כך מאז חשו שהבחירה נתונה כלל בידיהם.

כעת, סוף כל סוף, הנני השליט של נשמת: ופעולתי הראשונה בתפקיד היא התפטרות.

נהנתנות אזרחית

"האדם המערבי ממלא את ארונות מטבחיו במוצרי מזון ובכך חושב עצמו ליצור המקיים את עצמו" – גנדי

מה שטוב לאחרים טוב בסופו של דבר גם לנו, היות ומערכות היחסים שאנו מקיימים עימם הן שטוות את העולם שבו אנו מתקיימים; עם זאת, דאגה לצרכיהם על חשבון הצרכים שלנו תגזול מהם את האפשרות לזכות בנו כשותפים חופשיים ומאושרים באמת, שהיא אולי המתנה הטובה ביותר שיש בידינו להציע. הגד-רתנו למערכת יחסים בריאה נשענת על תפיסה לפיה אני-נגד-השאר, אנוכיות נגד נתינה מוחלטת, היא דיכוטומיה כוזבת, כמו כל דיכוטומיה. מי שמטיפים להקרבה עצמית בשם טובת הכלל פועלים עדיין על פי המודל התחרותי של הפרט-נגד-החברה, כפי שעושים גם מי ששואפים לבדלנות אינדיבידואליסטית מנותקת;

ההקרבה העצמית מקלה על היכולת שלנו להקריב אחרים מבלי להסמיק מבושה

עבורנו, הן יחידים והן קהילות אינם אלא הצטלבויות של חוטים ברשת הגדולה של הקיום, בלתי-ניתנים להפרדה, תפורים זה למידותיו של זה. החירות וההגדרה העצמית שאנו מוקירים כל כך מתאפשרות רק בהקשרה של התרבות שאנו יוצרים יחד; ואולם, על מנת לתרום ליצירה זו, על כל אחד מאתנו ליצור עצמו כפרט.

זאת לאמור: אם בכוך להציל את עצמך, תוכל להציל את העולם – אולם עליך להציל את העולם על מנת שתוכל להציל גם את עצמך.

רק מאוחר יותר הבנתי שעוצמתה הטבעית של החברות בינינו הייתה כעין כישוף שהוטל והתפזר בעולם תוך שהוא מחזק חברויות אחרות, שכל חלום שהגשמו יחד היה גם זרע שנשתל עבור תחושת-הביחד בכל מקום – ועבור הגשמת חלומות.

אחוזה של חברים ומאהבים

היות ואנרכיסטים טוענים שקשרי חברות, או לכל הפחות קשרי משפחה, יכולים להוות מודל לכל שאר מערכות היחסים בחיינו, אנו מוקירים מעל לכל את התכונות המאפשרות את קיומם של קשרי חברות איתנים באמת: מהימנות, נדיבות, רוך. רובנו חונך מיום היוולדו על ברכי ההיררכיה והתוקפנות ואולץ להפנימן, דבר ההופך את יכולותינו לתקשר באופן משחרר, מעצים ושאינו פוגע באחרים למעשה גבורה לא קטן – ואף על פי כן, זה קורה כל הזמן! כל אחד מאתנו משתדל לתת מבלי לדרוש תמורה, להיות אדם שלידו לא צריך להתבייש בדבר. נאמר עלינו שאנו מתנגדים למו-סד הנישואין, אולם ההפך הוא הנכון: אמנם אנו מדגישים כי איש אינו בעליו של אחר, אך יותר מכך את העובדה כי בפועל, כל מי שחיים על כוכב הלכת הזה נשואים זה לזה – ואנו שבים ומתעקשים שכולם יתחילו להתנהג בהתאם. אין פירוש הדבר שאנו מקבלים בפרחים את פניהם של לובשי-מדים כאשר אלה באים לקחת את ילדינו – כפי שאיננו מוסרים את ילדינו לתאגידים כאשר הם באים לקחת את פרחינו. לעתים, אהבה יכולה לומר את דברה רק על ידי מעוף האבן או מבעד לקנה הרובה.

שירה נוצרת בידי הכל, לא בידי היחיד!

...אך יצירתה של שירה תלויה בכל זאת בכל אחד מאתנו.

פירוש לא לדחוס את רצונותיך וחוויותיך אל תוך מבנה היררכי מסוים, אלא להכיר בכל אחד מהם ולקבל אותו, להשלים עם מי שהנך. פירוש לא לאלץ את העצמי לציית לחוקים חיצוניים כלשהם, לא לנסות להגביל את רגשותיך למה שנבון או מעשי או "פוליטי", לא לדחוף את האינסטינקטים והתשוקות שלך לתוך קופסאות: שהרי לא קיים כלוב גדול דיו להכיל את נפש האדם על כל מעופה, פסגותיה ומעמקיה. פירוש לתור אחר אורח חיים אשר יעניק מרחב חופשי לכל נטיותיך המגודרות, כחלק מתהליך שמאתגר ובורא אותן מחדש ללא הרף.

פירוש לא להעדיף רגע נתון בחיינו על פני כל השאר – לא לשקוע בנוסטלגיה אודות השנים היפות ההן, או לחכות למחר (או, לצורך העניין, למהפכה) על מנת שהחיים האמיתיים יתחילו, אלא לכבוש וליצור אותם בכל שביר שנייה. כן, מובן שזה כולל לנצור את זיכרונותינו, או לתכנן לקראת העתיד – אך גם להפנים כי אין רגע בו האושר, ההתגדדות או החיים מתרחשים בו מלבד העכשיו, העכשיו, העכשיו!

פירוש לסרב להפקיד את האחריות על חייך בידיו של אחר, בין אם מדובר בהורה, בן־זוג, מעסיק או בחברה בכללותה. פירוש לשאת את המרדף אחר המשמעות והאושר בחייך על כתפיו שלך בלבד.

מעל לכל, פירוש לא לקבל כלשוננו את גילוי־הדעת הזה או כל המדרה אחרת, אלא ליצור ולשנות אותם כראות עיניך.

**אנרכיזם הוא הרעיון
המהפכני לפיו איש
אינו כשיר ממך להחליט
ניצד ייראו חיין.**

פירוש ללמוד ניצד לעבוד
ביחד על מנת לספק את צר-
כינו הנבדלים והייחודיים, לעבוד
האחד עם האחר במקום "בשם" או נמד
האחר; ובמידה והדבר אינו אפשרי, פירוש
העדפת עימות על פני כניעות ושליטה.

פירוש לעולם לא להעריך שיטה ארמו-
נית או אידאולוגיה יותר מאת האנשים
שהיא מתיימרת לשרת, לא להעדיף
דבר תיאורטי על פני המוחשי. פירוש
להישבע אמונים לבני-אדם ממשיים (ול-
בעלי-חיים, ולמערכות אקולוגיות), להלחם
למען עצמנו ולצד זולתנו, לא מתוך "אחריות"
ולא בשם "מטרות" או שאר מושגים מופשטים.
פירוש לכפור בקיומה של אמת-מידה אוניברסל-
לית כלשהי של אמת, אסתטיקה או מוסר, ולערער
על האמונה לפיה החיים הם חד-ממדיים, בכל אפיק
בו אמונה זו מתגלמת.

כלכלתה של האנרכיה

כלכלות אנרכיסטיות נבדלות באורח רדיקלי מכלכלות אחרות. אנרכיסטים לא רק מנהלים את עסקאותיהם אחרת, אלא סוחרים במטבע שונה בתכלית – כזה שלא ניתן להמירו בסוג הנכסים עבורם קפיטליסטים מתחרים ביניהם וקומוניסטים מגבשים תוכניות חומש. קפיטליסטים, סוציאליסטים וקומוניסטים מדברים על חילופי סחורות; אנרכיסטים מדברים על חליפין בסיוע, בהשראה, בנאמנות. כלכלות קפיטליסטיות, סוציאליסטיות וקומוניסטיות הופכות יחסי אנוש למוצר: שיטור, סיעוד רפואי, חינוך ואפילו יחסי מין נהפכים לשירותים שניתן לקנותם ולמוכרם. כלכלות אנרכיסטיות, המתמקדות מעל לכל בצרכיהם ורצונותיהם של הפרטים המעורבים, מסבות סחורות ומוצרים חזרה לכדי קשרים חברתיים: לחוויה הקהילתית שבגינן או בהקמת הרכב מוסיקלי, להתלהבות והריגוש הצדקני-כמעשה שבגניבה מרשת סופרמרקטים גדולה או פלישה לבניין נטוש. מערכת היחסים הכלכלית המאפיינת קשרים קפיטליסטיים היא המכירה; בכלכלות אנרכיסטיות, זוהי הנתינה.

כלכלות אנרכיסטיות נסמכות על הון חברתי, שהוא היפוכו של הקניין הפרטי. הון פרטי נעלם ככל שעושים בו שימוש – כפי שקורה למשל בכסף בו העובדים קונים את מזונם – או, בעזרתה של חשבונאות תאוותנית, יש בכוחו לשמש לצבירת הון פרטי גדול יותר על גבם של אחרים, כפי שקורה למשל כאשר תאגידים מנצלים את העובדים הנ"ל. הון חברתי, לעומת זאת, הריהו זמין למכביר – למעשה, ככל שאנשים עושים בו שימוש תכוף יותר כך גדלה גם זמינותו, בחייהם שלהם כמו בחיי זולתם: הגינה הקהילתית המניבה תבואה רבה יותר ככל שמספר המעורבים בה גדל, הבניין הנטוש שמשופץ ומוסב ביתר קלות למרכז קהילתי (ואף מוגן טוב יותר מטפריה של המשטרה) ככל שעולה מספר האנשים הנוטלים בו חלק. בקשרי חברות, כמו ביחסי מין, כמו בארוחות משותפות או בערבי ריקודים, ככל שהאחד נותן יותר, כך הכל מרבים לקבל.

כיום מעורב רובנו בו־זמנית בשני סוגי הכלכלה הללו. למראית העין קיימת עדיין שיתופיות בקניין הפרטי, גם אם בהקשרים מוגבלים בלבד: נער המביא את הכדורסל הפרטי שלו למשחק במגרש השכונתי, חברי להקה הרוכשים ציוד במשותף. אפילו מעונה הפרטי של משפחה ממעמד הביניים, חרף היותו מחוץ לתחום עבור מרבית הקהילה, עדיין מארח קרובי משפחה מזדמנים, חוגי־בית או מסיבות פיג'מות. רגעים שכאלו הם תזכורת לכמה מהנה יותר יכולה הנתינה ההדדית להיות בהשוואה למסחר. אנרכיסטים מטפחים חזונות בדבר עולם המותאם לשיתופיות שאינה יודעת גבולות.

אבל מי יוריד את הזבל?

זה קרה בברצלונה, שנים בודדות לאחר תום מלחמת האזרחים, כשזיכרונם הטרי של איגודי העובדים חי עדיין, דומם, תחת עקב הברזל של הרודנות הפאשיסטית.

אוטובוס מס' 68 עשה את מסלולו ביום אביבי ושטוף־שמש במיוחד, כאשר, בהגיעו לאחת הצמתים בעיר, עצר לפתע הנהג בחריקת בלמים. "לעזאזל עם כל זה," סינן בקטלנית זועמת, פתח את דלת האוטובוס וירד בצעד רוטן אל אורו של יום.

תחילה צפו הנוסעים ההלומים במתרחש, ולאחר מכן החלו למחות בחוסר סבלנות. אחד מהם נעמד ולחץ על צופר הרכב. מקץ מספר צפירות מהוססות, השעין הנוסע את מלוא כובד משקלו על הצופר, מה ששיווה לו צליל של צפירת אזעקה; אולם הנהג הנפקד המשיך בקור רוח במורד הרחוב.

למשך דקה תמימה ישבו הנוסעים בשתיקה רועמת, מבולבלים. זוג נוסעים קם ממושביו וירד מהאוטובוס. או־או, מן המושב האחורי, הגיחה אישה בעלת חזות של כדור תותח ענקי ונוכחות בלתי־ניתנת לכיבוש. מבלי להוציא הגה, התיישבה במושב הנהג, התניעה את הרכב והעבירה להילוך ראשון. האוטובוס המשיך במסלולו, עוצר בכל תחנותיו הקבועות, עד שהאישה הגיעה ליעדה וירדה ממנו. נוסע אחר תפס את מקומה והשלים קטע נוסף במסלול, תוך שהוא עוצר בכל התחנות גם־כן, ומשזה ירד הוחלף בנוסע אחר, ואז באחר; כך המשיך קו מספר 68 במסלולו, עד תחנתו הסופית.

"פחדו הנורא ביותר של הנבל הוא חברה ללא כסף: שהרי בחברה כזו יזכה אך ורק לכבוד לו הוא ראוי."
– בן פרנקלין

האם כן נראית דמוקרטיה?

אנרכיסטים משתמשים בדמוקרטיה – אך אינם מאפשרים לה להשתמש בהם. עבורנו, כל הכרעה נופלת וקמה תמיד על צרכיהם ורצונותיהם של הנוגעים בדבר, וכל מערכת שתפקידה לטפל בהם איננה אלא ארעית במקרה הטוב. איננו מנסים לתחם עצמנו בכוח אל תוך מסגרות נהלים ממוסדים כאלה ואחרים, אלא מיישמים נהלים רק בו במידה שהם עונים על צרכים אנושיים, ונפטרים מהם כאשר הם חדלים מלעשות כן. ברצינות, מה קודם למה – המסגרות שלנו, או אנחנו?

אנו משתפים פעולה עם אחרים, או חיים לצידם בדו־קיום – כולל עם צורות חיים אחרות – כל זמן שהדבר מתאפשר. אולם איננו מעמידים קונצנזוס, ובוודאי שלא את שלטון החוק, מעל לערכים ולחלומות שלנו, ולכן כאשר אין באפשרותנו להגיע להסכמה זה עם זה אנו בוחרים להיפרד לדרכנו במקום להגביל האחד את השני. במקרים קיצוניים בהם יש מי שמסרבים להכיר בצרכינו, או מתעקשים להמשיך ולעולל דברים פוגעניים ובלתי־מצפוניים, אנו מתערבים בכל האמצעים הדרושים – לא בשם של עקרון הצדק או הנקמה, אלא פשוט על מנת לייצג את האינטרס שלנו נאמנה.

אנו רואים בחוקים לא יותר מצלליהם של מנהגי העבר הקדום, אשר התארכו וגבהו כל כך עם חלוף השנים עד שנדמה היום כי יש בהם תבונה רבה יותר מזו שבשיקול הדעת העצמאי שלנו. הם ממשיכים להתקיים כבני־אלמוות, כופים עלינו תנאי־חיים הנוגדים את טבענו, ועומדים בדרכה של עשיית הצדק במקום לעודדה – בו בזמן שהם מרחיקים מאתנו את מושג הצדק על ידי הצגתו כמשהו שלא ניתן לקיים ללא ממלכתיות טקסית וגלימות שופטים. החוקים הללו, שהתרבו והתנוונו עם השנים, נעשו כיום כה זרים ובלתי־אפשריים לפענוח עד שמעמד כמורה שלם, עורכי הדין, מתפרנס מהם על חשבוננו, כמו היה עדת נביאים הקוראת בכוכבים שאבותינו שיגרו, בכוונות טובות, אל מסלולים מסוכנים בשמיים. מי שמתעקש כי ניתן לקיים צדק אך ורק באמצעות שלטון החוק הוא זה שגם יעמוד על דוכן הנאשמים בבית הדין לפשעי מלחמה ויישבע כי רק מילא פקודות. אין לנו דין אחד, יש לנו רק אחד את השני.

"כמעט הכל אוהבים את הדמוקרטיה אך שונאים את הממשלה. אנרכיה – זוהי פשוט דמוקרטיה ללא הממשלה!"

אלא שאפילו ראש ממשלה אינו חופשי לצאת לטיול בכל שכונה ובכל עת שיחפוץ. מדוע להסתפק בשבריר מן העולם, למעשה אף בפחות מכך? במחוזות שהכוח נעדר מהם – במיטותיהם השוויוניות של נאהבים, בדמוקרטיה של חברויות הדוקות, בהתאגדויות חסרות־ההנהגה של ידידים המבלים יחד ושל שכנות הנהנות לדסקס דברים בחוגי סריגה – כולנו מלכות וכולנו מלכים. מעבר לשאלה האם אנרכיה יכולה לעבוד גם בקני־מידה גדולים יותר, ברור כיום יותר מתמיד שההיררכיה פשוט אינה עובדת, נקודה. בקרו־נא בערי המופת של ה"סדר" העולמי החדש – השחיתו זמנכם בפקקי התנועה מבית היוצר של כלי הרכב הפרטי, בין שובל נהגים המזיעים ומקללים בבדידות מתואמת לעילא, כאשר מימינך נחל מזוהם ומשמאלך שכונת־עוני בה כנופיות עם ובלי מדים נלחמות זו בזו – וראו־נא את פסגתה של הקדמה האנושית. אם זהו סדר, מדוע לא ננסה כאוס?!

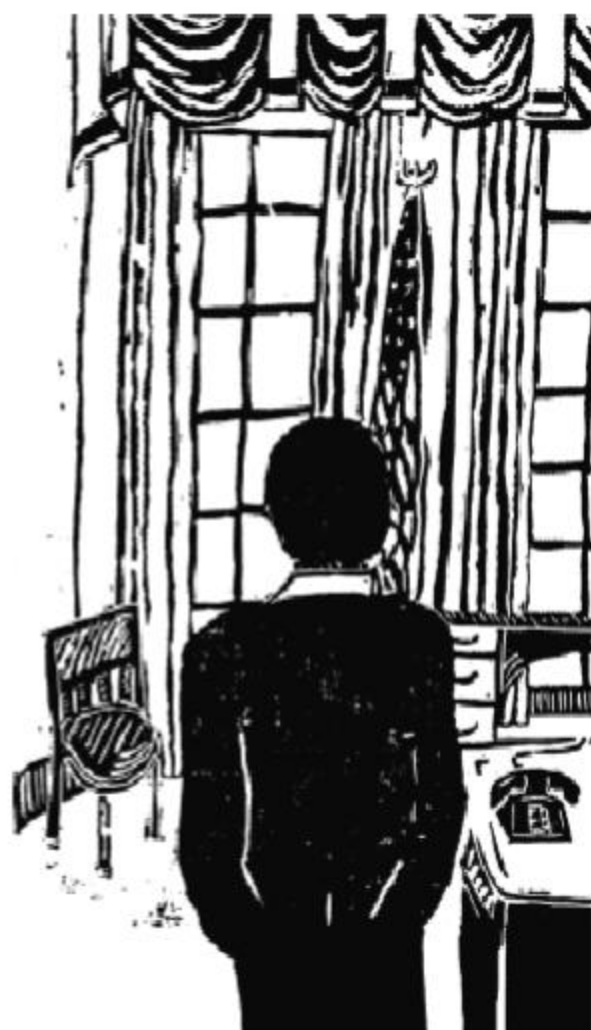
אנרכיה, לא אנרכיזם!

הסברה לפיה אנרכיסטים הם מי שדוגלים באנרכיזם, כמוה כסברה שגיטריסטים הם מי שדוגלים ב"גיטריזם". לא קיים משהו שניתן לכנות "אנרכיזם" – ישנה רק אנרכיה, או ליתר דיוק אנרכיות. רוח האנרכיה מלווה את האנושות מאז היווצרותו של הכוח, תחת שמות שונים או ללא שם, מאגדת יחד מיליונים או מחשלת את עמידתו העיקשת של אדם בודד. העבדים ושבטי הפרא שנלחמו על חירותם באימפריה הרומית וחיו (על חרבם) חיי חופש, שוויון ואחוה, האימהות שגידלו את בנותיהן לאהוב את גופן גם אל מול פרסומות הדיאטה המכתרות אותן, המורדים שמשכו צבע על פניהם והשליכו את ארגזי התה אל מימי נמל בוסטון, וכל שאר מי שהחליטו לקחת את ענייניהם לידיהם: כל אלה היו אנרכיסטים, בין אם נודעו כאיסיים, עניי ליון, קומונארים, אבוליציוניסטים, פריקים, אנשי האיגוד המקצועי, קווייקרים, אמהות כיכר מאי, ליברטארים, או אפילו רפובליקנים – בדיוק כשם שגם אנחנו, כולנו, אנרכיסטים, ב־במידה שאנו פועלים בדרך זו. מספר האנרכיסטים החיים כיום זהה למספר התלמידים המברזים משיעור, מספר ההורים המרמים את מס ההכנסה, מספר הנשים המלמדות עצמן לתקן אופניים, מספר זוגות האוהבים שתשוקתם חורגת מגבולות הסביר. לא נדרשת מהם הצהרת תמיכה רשמית במפלגה אנרכיסטית כזו או אחרת כדי שיחשבו לאנרכיסטים – למעשה, הדבר היה אף פוסל אותם, לפחות רגעית. אנרכיה היא הוויה, דרך בה אנו מגיבים לתנאים נתונים, בה אנו מתייחסים אל הזולת, מעמד של התנהגות אנושית... ולא "מעמד פרולטרי".

השכיחו מלבכם את תולדות האנרכיזם כרעיון – את ההוגים עבדתי הזקן. פיתוח שפה לתיאור דבר־מה היא משהו אחר לגמרי מפשוט לחיות אותו. לא בתיאוריות או בנוסחאות עסקינן, וגם לא בדמויות היסטוריות או קורות־חיים – כי אם בחייך שלך. מה שבאמת חשוב הוא האנרכיה, בכל מקום בו היא מתגלמת, ולא האנרכיזם המתפלסף מנוחיות כורסתו, חירות כמושא מחקרם של מומחים! ישנם מי

שמגדירים עצמם אנרכיסטים אף על פי שמעולם לא חוו ולו יום אחד של אנרכיה בחייהם... ראוי שיהיה ברור לכולנו כמה אמון בדיוק יש לתת באנשים כאלה ובמילותיהם!

כיצד תתפקד, אם כן, האוטופיה האנרכיסטית שלנו? זו שאלה שלעולם לא יצליחו עוד להוליכנו שולל להתווכח עליה, הסחת דעת מהמעלה הראשונה. לא מדובר בחזון אוטופי, ולא בתוכנית או אידיאל שעלינו לשרת; זו פשוט דרך בה אנו צועדים, בהווה, גישה עימה אנו ניגשים אל מע־רכות יחסים ומתמודדים עם בעיות – והרי הצורך להתמודד עם בעיות בחברת בני־האדם לעולם לא יגיע לקצו! היותנו אנרכיסטים אין פירושו כי עלינו להאמין שאנרכיה, ובוודאי וודאי לא שאנרכיזם, מסוגלים לפתור הכל – אלא רק כי אנו מבינים שהאחריות למצוא פתרונות רובצת על כתפינו ועל כתפינו בלבד, שאיש או מערכת או דבר מלבדנו לא יעשה זאת במקומנו: זו הודאה בכך שבין אם נרצה ובין אם לא, כולנו מחזיקים את חיינו בידינו – כמו גם כל אחד את חיי זולתו.

הוא מזמן לידיו את העיתון היומי על מנת לבחון את סקרי דעת הקהל. מבעד לעדשה זו הוא רואה רק את מה שמבטו תר אחריו, ולא את מי שהוא מביט בהם. אלפי מטוסי קרב, עשרות אלפי חיילים, מאות אלפי טונות של פצצות וקליעים מגנים על המולך מפני ממלכתו. הבא נקווה שלא די בכך.

מי שאינם בעלי הבנה אמיתית של ההיסטוריה נוהגים להלין על האנרכיה כי זו צורת ארגון שלעולם לא תעבוד – מבלי להבין שלא זאת בלבד שהיא עבדה לאורך חלק ניכר מההיסטוריה האנושית, אלא שהיא עובדת גם בימינו אלה ממש. הבא נשים לרגע בצד את הקומונה הפריוזאית, את ספרד הרפובליקנית, את וודסטוק, את תוכנות המחשב בעלות הקוד הפתוח ואת כל שאר הדוגמאות להצלחותיו של האנרכיזם המהפכני. אנרכיה היא בסך הכל הגדרה עצמית משותפת – היא חלק מחיי היומיום, לא משהו שיעבוד רק "אחרי המהפכה". האנרכיה חיה ונושמת כיום באינספור קשרי החברות האישיים הקיימים בעולם – והשאלה היא, כיצד ניתן להפוך גם את קשרינו הכלכליים, לדוגמה, לאנרכיסטיים? אנרכיה באה לידי ביטוי בכל פעם שאנשים משתפים פעולה במסגרת טיול מחנאות, או בארגון ארוחות-חינם לנזקקים – והשאלה שעלינו לשאול היא כיצד ניתן להחיל לקחים אלה גם על שותפויותינו במסגרות כמו בית הספר, מקום העבודה או איזור המגורים?

אם להיוועץ בתיאורית הכאוס, הרי שאנרכיה היא כאוס, וכאוס פירושו סדר. כל מערכת המאורגנת על פי כלליו של סדר טבעי – יער גשם, או שכונה ידידותית – מהווה הרמוניה בה איזון מנציח עצמו באמצעות כאוס ומקריות. אי-הסדר השיטתי, לעומת זאת – כמו למשל במשמעת כיתת הלימוד, או בשורותיו הסטריליות והמוגנות-מפני-מזיקים של שדה תירס מהונדס-גנטית – הינו מערכת שניתן לשמר רק באמצעות שימוש הולך-וגובר בכוח ובפולשנות. מי שסבורים שאי-סדר הוא פשוט היעדרה של מערכת, נוהגים לבלבל בינו ובין אנרכיה. אולם אי-הסדר הוא מערכת, ויותר מכך, הוא המערכת האכזרית מכולן: אי-הסדר, והחיכוכים שהוא יוצר (במידה והם אינם נפתרים), הופכים במהרה למערכת אשר מערימה היררכיות על גבי היררכיות בהתאם לדרישותיהם ההולכות-ומחמירות: אנוכיות, שרירות-לב, תשוקה לשליטה. אי-הסדר בצורתו המפותחת ביותר הינו הקפיטליזם: מאבקו של כל אחד נגד כל השאר, שלוט או הייה נשלט, מכור או הייה מכור, מן הארץ ועד השמיים.

אנו חיים בעידן אלים והיררכי במיוחד. אותם מטורפים שמשוכנעים כי הם יוצאים נשכרים מקיומן של היררכיות, טוענים שבלעדיהן הייתה האלימות בקרבנו קשה אף יותר, מבלי להבין כי היררכיה כשלעצמה, בין אם היא מתגלמת באי-שוויון במעמדנו הככלי או בכוחנו הפוליטי, היא תוצאה וביטוי של אלימות. אין בכך כדי לומר שהיעלמות השליטה ההיררכית תשים קץ מיידית גם לגלי האלימות שמציפים אותנו (שהם למעשה תוצאה של האלימות הרחבה יותר ששליטה היררכית מחייבת); אולם עד שלא תהיה בידי כל אחד מאתנו החירות ללמוד, לטובת הכלל, כיצד לחיות זה לצד זה, במקום לחיות תחת קני רוביהם של מי שמרוויחים מסכסוכינו, לא ייתכן שלום כלשהו.

פניה של המציאות הנוכחית נשמרות על כנן באמצעות יותר מקני הרובים, באמצעות יותר מפחד הגבהים של ההיררכיה ומהגיון ההרוג-או-תיהרג: הן נשמרות גם על ידי מיתוס ההצלחה. ההיסטוריה הרשמית מציגה את תולדות האנושות כסיפורם של קומץ אנשים חשובים, בעוד חייה של מרבית האוכלוסייה מוצגים כלא יותר מהשלכות הצלחותיו; בהיסטוריה, כך רוצים שנאמין, מקום למספר מוגבל של דמויות מפתח בלבד – כל השאר, ואנו ביניהם, אינם אלא ניצבים. פירושה של היררכיה הוא למעשה קיומו של סוג אחד ויחיד של "אדם חופשי" בכל חברה: המלך (או ראש הממשלה, המנכ"ל, הסלב וכו'). מאחר ותפיסה זו גורסת כי כך היה מאז ומעולם וכך גם ימשיך להיות, על כל אחד מאתנו לעבוד קשה על מנת להיהפך לדמות מפתח, או לחלופין להשלים עם מעמדנו הנחות, ולהיות אסירי-תודה על שיש גם מי שנחותים מאתנו, עליהם ניתן לדרוך בכל אשר יתעורר בנו צורך לאשר-מחדש את הערך העצמי שלנו.

בזאת לחסרי־כל, נולדים מחדש כפלח שוק, כקהל יעד צרכני. יב־ שות שלמות נבזזות, תושביהן משועבדים – ואז דלותם החומרית מוצגת כהוכחה לנחיתותם הגזעית, על ידי מי שיירשו את אוצרות עולמם הגנובים! המיסיונרים צועדים בראש כוחות הכיבוש, כו־ פים את שלטונו של האל הקנאי האחד והיחיד כשם שהחיילים כופים את שלטונה של הברוטאליות. אימה תמורת חבלי ארץ, דם תמורת בצע, בצע תמורת דם, האל מכשיר את כל זה – ובתמורה, כל זה מכשיר אותו חזרה.

יורשיהם של המיסיונרים מתפללים ישירות לכוחות השוק. מעמד כמורה חדש זה מוצלח אף יותר מחילות הצבא באכיפת שלטון הכוח: במהרה מגיע היום בו אין עוד צורך בשלשלאות של ממש על מנת להבטיח את כניעותם של העבדים, ודי בכוחו של פולחן־האלילים כדי לשמרם כמגזר מדוכא הטרוד במאבקים פנימיים. כעת איש אינו מסוגל עוד לזכור דרך חיים אחרת, והבן נלחם באחיו שנלחם באביו שנלחם בשכנו, בעוד צללי־הרפאים של הפחד והבצע שומרים מן המרומים על ממלכתם. בני אצולה, גנרלים ונשיאים קמים ונופלים, אולם המערך, ההיררכיה, נותר במקומו: ההתחרות עצמה היא שמחזיקה בכתר המלכות, והיא מאדירה וזונחת את נבחריה ללא רחם.

כל מי שמוצאים עצמם בסבך קשרי האלימות הללו רוצים עדיין נואשות להימלט, אולם שוב ושוב הם נושאים עימם את זרעי האלימות, מחריבים עם כניסתם כל חוף מבטחים – כפי שעושים למשל הפליטים שבורחים אל "העולם החדש", אמ־ ריקה, או הקומוניסטים המביאים להפלת שלטון הצאר. גם מי שמצליחים להימלט – כמו האמנים הנוהרים אל רובעי העיר העניים ומגביהים את יוקר מחייתם של תושבי המקום, אמנים שחדשנותם הפרובוקטיבית אינה אלא קדימון לתצלומי האופנה המסחריים של הדור הבא – סוללים את הדרך לבולדוזרים ולמכ־ בשי־הקיטור הנדל"ני שיגיעו בעקבותיהם.

מפלס האלימות גואה ומגיע לשיאים חדשים. תלמידי בית־ ספר, עובדים מצטיינים, מי שנחשבו בעבר להתגלמותה של הח־ ברתיות הנאותה, מתחילים לקטול את חבריהם בדם קר. רבנים מטרידים את מתלמדיהם הצעירים, אבות מכים את בנותיהם, צעירים יוצאים לבילוי ואונסים את בנות־לוויתם. בתי הסוהר עו־ לים על גדותיהם. מיליונים מוצאים את מותם בשואות המשת־ רעות על פני יבשות ועשורים, בעוד ניצוליהן המצולקים בוחרים לתת כתף לשואות חדשות. טילים גרעיניים מכוונים על כל אחד מאתנו, עד כדי כך שקרבתה הממשמשת־ובאה של השואה הסו־ פית עולה כעת רק כנתון יבש בשיחות חולין. כולנו אסירים באגף הנידונים למוות, כולנו עצירים פוליטיים. אפילו במבצריה הגבוהים ביותר של ארצות הברית, תחת הגנתו של הצבא המתקדם והמ־ צויד ביותר בהיסטוריה של מערכת השמש, עובדי צווארון לבן בעלי ביטוח בריאות וביטוח חיים אינם בטוחים עוד – מטוסים מתנגשים, גורדי־שחקים קורסים. האימה אופפת את כולנו.

הלילה, נער פלסטיני מתאמץ לפתור משוואה: האם מילאו אויביו את עולמו כדי סבל עד ששנאתו אליהם גדולה מאהבתו לחייו שלו? הוא מהרהר באביו הנכה, בהריסות ביתו, בחברים שאיבד – חברים שנאבקו גם הם במשוואה ההיא, מדי יום ביומו, ושחישוביהם הובילו תמיד לאותה תוצאה, עד ליום האחד בו הובילו לתוצאה אחרת.

היכן, מבעד לכל זה, שוכנת האהבה? היא עדיין כאן, באותן הצורות שתמיד לבשה: משפחות סועדות יחד, חברים מתחב־ קים, מתנות מוחלפות אך ורק לשם ההנאה שבנתינה. אנו עדיין סולחים, עדיין משוחחים, עדיין מתאהבים קשות זה בזה; ואפילו ישנם עדיין מקרים בהם שבטים חדשים חוברים יחד ומתייצבים

מול אויב משותף – לא כמחרירי־מלחמה כי אם למען השכנת שלום, מתוך תקווה לסיים סכסוכים כפי שנהגו לעשות בימים שטרם הלחימה הצבאית והמסחר. רגעים אלו, גם כשהם מת־ רחשים בין קומץ קטן של אנשים, לא איבדו עדיין מאומה מן העוצמה והערך שהיה להם בעבר. והם עדיין מדבקים, לא פחות מן האלימות והשנאה. כל מה שדרוש להם הוא למצוא לבבות שאינם עוטים שריון, על מנת להיאחז בהם.

העולם כולו ממתין כעת להכרזת מלחמה על המלחמה, לאהבה חמושה, לידידות המסוגלת להגן על עצמה. אנרכיה היא מילה בה אנו משתמשים על מנת לתאר את אותם רגעים בהם שימוש בכוח לא יוכל להכניע אותנו, בהם החיים פורחים כפי שאנו יודעים שעליהם לפרוח; אנרכיזם הוא מדע יצירתם של רגעים כאלה, ואמנות הלחימה להגנתם. זהו נשק השואף להוציא עצמו מכלל שימוש – סוג הנשק היחיד שאי־פעם נסכים לאחוז, במסגרת תקוותנו חסרת־הסיכוי שהפעם, באמצעות איזו אלכי־ מיה חדשה, הוא לא יופנה בסופו של דבר נגדנו.

אנו יודעים כי אחרי המהפכה, בהא־הידיעה, ולמעשה אחרי כל מהפכה, המאבק בין אהבה לשנאה ובין כפייה לשיתוף פעו־ לה ימשיך להתקיים; אולם אז, כמו היום, כמו מבראשית, השאלה המהותית עודנה – באיזה צד אתה?

מבוא: אילן-יוחסין של כוח

מתעלות עליה, וזו מפלתן.

תמורות משונות מתפשטות משבט לשבט, כמו מגיפה, בריבוי כדור הארץ. שבטים קטנים מתמזגים לכדי שבטים גדולים, ומאוחר יותר לאומות; מנהיגי צבא זמניים נהיים למלכים המעבירים את שלטונם בירושה; מסך של שפיכות דמים מערפל את חזונם של מי שהיו בעבר עמים שוחרי-שלום. והשינויים העוברים על השבטים הללו חורגים הרבה מעבר לענייני צבא. הבעלות על שטחי אדמה נתבעת ומסומנת, דבר המהווה מקור לסכסוכים חדשים. כלכלת השוק צומחת: עמים שאינם בוטחים עוד זה בזה מתעקשים על סחר-חליפין היכן שבעבר הספיקה הנהיגה ההדדית – ומתאמצים להשיג עסקאות טובות מיריביהם, להפיק רווח, גם בעתות שלום. הפטריארכיה מופיעה: מלחמה לא-רשמית בין המינים, חלוקה מגדרית של תפקידי לוחם ומי שרתת, המקובעת ונאכפת על כל דור חדש בידי קודמו. מוסד הדת המאורגנת נולד: כעת אנשים נלחמים לא רק עבור קרקעות, מזון, רכוש ונקמה, אלא גם עבור שליטה במוחם וליבם של שכניהם.

כל החידושים הללו הנם הרי-אסון עבור בני האדם. הם מניסים לפצות על השפעותיהם באמצעות חידושים נוספים, אולם אלה מתגלים כאסונות גדולים אף יותר. ממשלות, המכונסות על מנת להגן על עמיהן, גובות מהם מסים ומתעשרות מעמלם תוך בטלה גמורה; כוחות שיטור גודשים את הרחובות על מנת למנוע פשיעה, ומבצעים תחת חסינות מלאה את הפשעים הנוראיים ביותר. במאמצם של עמים להגן על עצמם מפני נטיותיה המפלצתיות של הציוויליזציה, הם מולידים מפלצות איומות ממנה עשרות מונים.

אומות קטנות, נחושות בדעתן לעמוד במתקפותיהן של אומות גדולות יותר, מחמשות עצמן ללא מעצורים – וממשיכות להלחם ולכבוש גם אחרי שהאיום המקורי נוטרל, עד שהן טופחות לאימפריות גדולות. כך, שורשיה של האימפריה הרומית נטועים למעשה במאבקהם של איכרים וכפריים נגד הסגות הגבול של האטרוסקנים על שטחיהם; כך הופכת שארית יבשת אירופה לקן נחשים של אימפריות מתחרות, הודות למאות השנים שהאימפריה ההלניסטית המוסד המלכותי חמה. היסטוריונים מאוחרים יותר יראו במלחמות העקבות-בדם שמתחוללות בשוליה של כל ציוויליזציה עדות לכך ש"לב האפלה", השוכן מעבר לכל קו-חזית, אינו אלא פראיות שותת-דם; ואולם, ייתכן שהעמים הפרימיטיביים, הבקרריים, הם למעשה שוחרי-השלום אשר מתגוננים מפני צמאי-הדם. אולי לבה האמיתי של האפלה שוכן דווקא במרכזן של האימפריות, בעין הסערה, בהם האלימות מושרשת עמוק כל כך בחייו של אדם עד שלא ניתן עוד להבחין בה בעין בלתי-מזוינת: עבדים מהלכים ברחובות כמו מבחירתם החופשית, ללא הכוח להתמרד אפילו; גלדיאטורים טובחים זה בזה בזירות הקרקסים, והכל מכנים זאת "בידור".

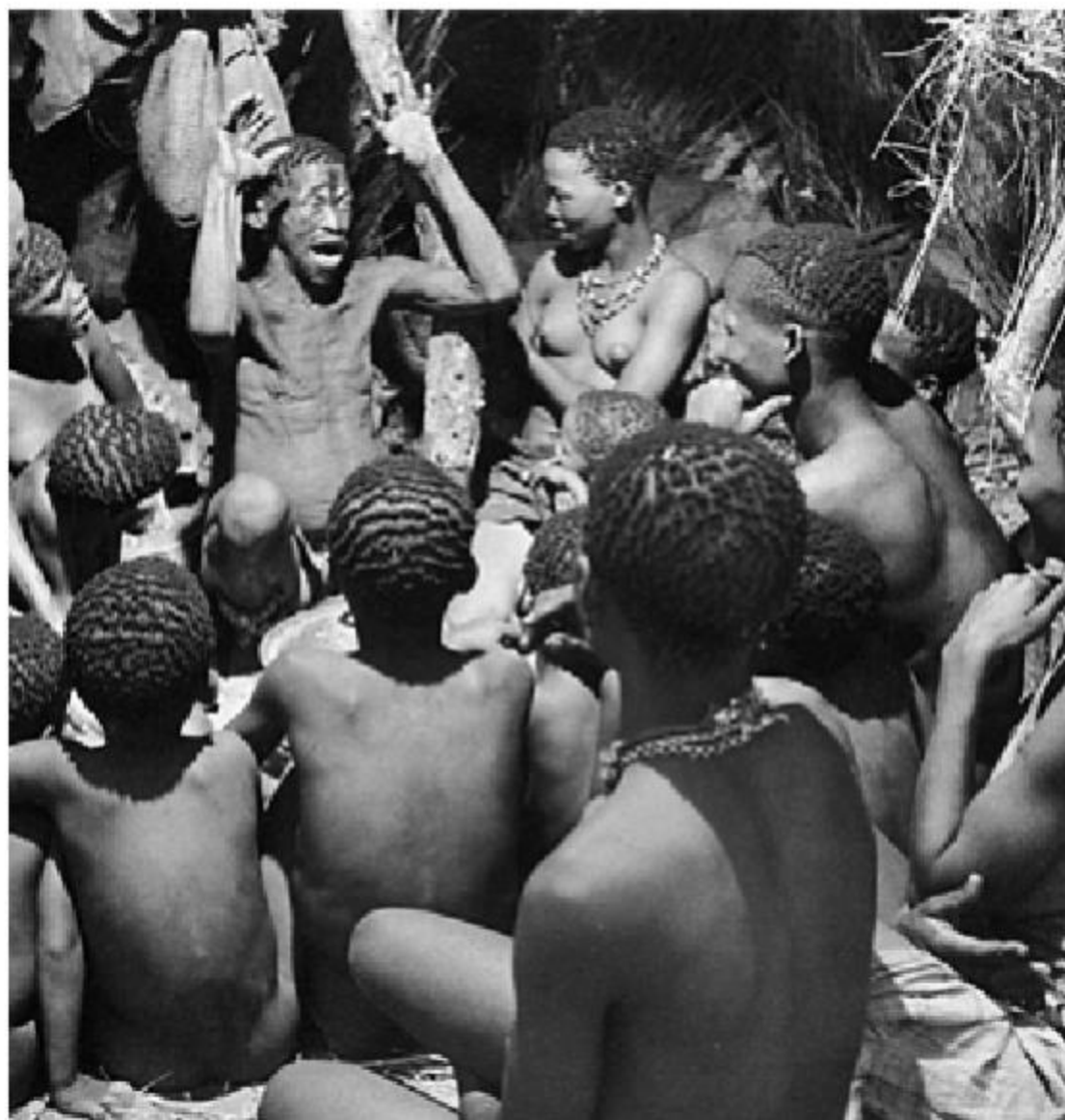
מסעות הכיבוש הצבאיים שיבואו אחר כך לא יהיו עוד בגדר גורם לאכזריות חברתית, כי אם תסמינים שלה. כעת, פוקדת אלימותה הסמויה של הכלכלה על אלימותו תגלויה של הכוח הצבאי: חיילים מפלסים נתיבים אל עומק אדמות הפרא הבקרריות, במטרה לאפשר לסוחרים לשים ידיהם על משאבים נוספים, בעוד הבקרריים, שהופכים

בראשית, הרמוניה: בני אדם חיים בצוותא בשבטים, מלקטים ואוכלים ומשחקים וישנים ושרים ומתנים-אהבה ומספרים את סיפוריהם יחד. ולעיתים, שבר: ויכוח פורץ, חילופי מילים קשות, מכה מונחת.

במקרים אלו מתאספים אנשי השבט ומגיעים לכלל פתרון. שבטים שאינם מסוגלים לעשות כן מתפרקים, ואנשיהם גוועים ברעב, קופאים למוות או ניצודים בידי חיות טרף – או מצטרפים לשבט אחר המסוגל לפתור את בעיותיו. סכסוכים בין השבטים השונים נפתרים באופן זה, ובמשך אלפי שנים דרך החיים הזו מתפקדת ונשתמרת.

אולם מגיע יום ובו פורץ סכסוך שלא ניתן לפתור. דיונים, מחוות פיוס, אפילו אלימות פיסית אינה מספקת; צימאונם של היריבים לנקמה נותר בעינו. ייתכן ומדובר בעבירה רוחנית, או שמא בפיתוח תרבותי או טכנולוגי מסוים המאפשר להם להמשיך להילחם זה בזה הרבה מעבר לפרק הזמן הבריא – כך או כך, הם אינם מוצאים את דרכם חזרה אל השלום כפי שעשו אבותיהם. הם הופכים למכונות של מלחמה. מערכת היחסים שלהם עם סביבתם משתנה: כעת יש לביית את האדמה, לאלצה להניב כמויות מזון שיכלכלו את המשך המאמץ המלחמתי. מערכות היחסים שלהם משתנות: כעת הם מזהים אחרים רק כאויבים לנשק או אויבים פוטנציאליים, ומוקירים כוח מעל לכל שאר התכונות האנושיות.

השלכותיו של משבר זה אינן פוסחות על השבטים השכנים. אלה מוצאים עצמם במהרה מעורבים כך או אחרת בסכסוך, ונאלצים להתמודד עם אויב כמותו מעולם לא פגשו. קהילות רבות מושמדות כליל; אחרות, אלה שמתעקשות לשרוד בכל מחיר, מגלות כי גם הן נאלצות להיפך למכונות מלחמה. גם הן מכניעות את האדמה ואת בעלי-החיים שעליה, משעבדות את יריביהן המובסים, אפילו את אנשיהן-שלהן עצמם, הכל על מנת לשרוד מול פני האימה. בסופו של דבר הן הופכות בעצמן לאימה, הן

"תכן שאיתך כבר אנרכיסט."

אכן כך. אם מופת ליחסי-אנוש בריאים בעיניך הוא ארוחה עם חברים, בה כל אחד נהנה מחברת האחר, בה האחריות מחולקת באופן התנדבותי ובלתי-רשמי ואיש אינו פוקד או מנסה למכור דבר, אזי אתה אנרכיסט, פשוטו כמשמעו. השאלה היחידה כעת היא כיצד לארגן את שאר הקשרים החברתיים בחייך על פי דגם זה.

בכל פעם שאתה עושה משהו בלי לחכות להוראות או להיתר רשמי, אתה אנרכיסט. כל פעם שאתה עוקף תקנה מגוחכת כאשר איש אינו בסביבה, אתה אנרכיסט. אם אינך סומך על כך שהממשלה, בית הספר, הסרטים ההוליוודיים או מועצת המנהלים מבינים טוב ממך בדברים המעצבים את חייך – גם זהו אנרכיזם. ואתה אנרכיסט במיוחד כשאתה מעלה רעיונות, יוזמות ופתרונות משלך.

כפי שהנך יכול לראות, אנרכיזם הוא מה שמאפשר לדברים להמשיך לעבוד, לחיים להמשיך להיות מעניינים. לו חיכינו לרשויות ומומחים וטכנאים על מנת לטפל בכל דבר ודבר, לא רק שהיינו בצרות צרורות, אלא שהיינו גם משתעממים – ומשעממים – למוות. אנו חיים כיום בעולם בו מפלס הצרות (ושעמום המוות!) עולה ביחס ישיר למידה בה אנו מוותרים על אחריות ועל שליטה.

אנרכיזם מצוי באופן טבעי בכל אדם בריא. לא מדובר בהכרח על הטמנת פצצות או חבישת מסיכות שחורות, אם כי יתכן וזה מה שראית על גבי המרקע (להאמין לכל מה שמוצג בטלוויזיה זה בהחלט לא אנרכיסטי!). שורש האנרכיזם הוא הדחף הבסיסי לעשות דברים בעצמך: מכאן כל השאר נובע.

תשושים מחוסר שינה וחבולים ממזג האוויר הקשה, חצינו את אוקראינה בדהרה על מנת להפיץ את הידיעות בדבר פרוץ סכסוכים חדשים, שהיוו הזדמנות נוספת להלחם על חירותנו.

מתוחים אך ביד יציבה, הברחנו כר־זות, ספרים, כלי נשק, מבוקשים, את עצמנו – מבעד למעברי גבול, מקנדה ועד פקיסטן.

שיקרנו במצפון שקט לבלשי מחלק הרצח בעיר רינו, למשטרה הצבאית בסאנטוס, לסבא וסבתא כעוסים באוסלו.

סיפרנו את מלוא האמת אחד לשני, כולל אמיתות שאיש לא העז טרם לכן להעלות על דל שפתיו.

כאשר לא היה בכוחנו להפיל ממשלות, גידלנו דורות חדשים שייחוו את סחף האדרנלין המתוק שבהקמת מתרסים או בהדבקת כרזות לילית, דורות שיוכלו להמ־שיך במסע חסר־הסיכוי שלנו, והיה וניפול או נעלם מפאת עוצמתם של הפחד ורחש התבוסה.

כאשר היה בכוחנו להפיל ממשלות, הפלנו אותן.

עמדנו זה אחר זה, עשור אחרי עשור, מאה אחרי מאה, על דוכן הנאשמים, וצעקנו כך שאזרח המופת המדושן והחירש ביותר בקצה אולם בית המשפט יוכל לשמוע: ...ולו יכולתי לחזור אחו־רנית בזמן ולהתחיל מבראשית, הייתי עושה את אותם הדברים שוב!"

עם זריחת החמה, בסיומן של מסי־בות חורף בבתים נטושים וללא גופי חימום, טיאטאנו ערימות־ענק של זכויות שבורות ורחצנו אינספור כלים במים קפואים, בזמן שמבקרינו החריפים ישבו בדירות־מרווחות עם עוזרות הבית שלהם ודרשו לדעת מי בדיוק ייטפל באשפה כשהאוטופיה שלנו כביכול תתממש.

כאשר כוונותיהם הטובות של הש־מאלנים ויפ־הנפש נקעו רגליהן בסבך הביורוקרטיה, אספנו מזון מפחי האשפה על מנת להאכיל את הרעבים, פרצנו אל בניינים מיועדים להריסה והסבנו אותם לארמונות עבור מלכים אביונים ומ־לכות שודדות, חיבקנו בזרועותינו האוהבות את החולים והגוססים.

התאהבנו בין גלי ההריסות, צע־קנו שירים על רקע התפשטות המהומות, פיזזנו בצעד קליל גם בתוך השלשלאות הכבדות ביותר שהם הצליחו לצקת לנו; הברח־נו את סיפורינו מבעד לחישוקי השתיקה, הרעב והכניעות, בכדי להשיבם לחיים שוב ושוב בדמות מטעני נפץ ולבבות פועמים; בנינו ארמונות בשמיים מתוך חורבותיו של גיהנום עלי אדמות.

אחד מאתנו אף התנקש בחייו של נשיא ארצות הברית.

בהתנגדותנו לכל סוגי האיסורים החיצוניים, נמנענו גם מלטפח אותם בתוכנו, וגילינו שהעולם נפתח בפ־נינו כמו עלי כותרתו של ורד.

אני מדבר, כמובן, על אנרכיסטים – וכשאני נשאל על חיי הפוליטיים, אני תמיד משיב כי הסיבה הטובה ביותר להיות מהפכן היא שזו פשוט דרך טובה יותר לחיות. החוקים שלהם מעגנים את זכותנו לשתוק, את זכותנו להישפט בפני חבר-מושבעים (אם כי חברי המושבעים לעולם לא היו שופטים אותי – האם שלכם?), אך מה בדבר הזכות לחיות את חיינו כאילו לא נזכה להזדמנות נוספת, לחיות באופן שיספק סיבות להעביר לילות שלמים בשיחות דחופות, להביט לאחר בחלוף כל יום ללא חרטה או מרי־רות? רק אנחנו יכולים לתבוע לעצמנו חזקה על זכויות מסוג זה – והאם לא מן הראוי שזו תהיה דאגתנו העיקרית, במקום לעסוק בפרוטרוט המוסכמות החברתיות וההישרדות היומית? כמי שנולדו בתנאי שבי שסורגיו הוזהבו בדמם וביזעם של שבויים אחרים (שמ־זלם איתרע אף יותר), האתגר הניצב בפנינו – לחיות סיפורים שראוי לספרם, חיים שראוי לחיותם – הינו פרויקט מתמשך ומרתיע למדי בהיקפו; אך כל הדרוש, בכל רגע נתון, על מנת להיענות לאתגר הזה, הוא לקרוא תיגר על עצם החיים בשבי.

**כאשר אנו נלחמים,
אנו נלחמים על חיינו.**

זרענו הרס בחלוקות המגדריות ובהכללות העדתיות ובציפיות הת־רבותיות שלהם, תוך שאנו מוכיחים בגופינו ומערכות־היחסים שלנו כמה שרירותיים הם חוקי הטבע שלהם.

חיברנו במו־ידינו את הפזמונים שלנו וביצענו אותם זה בפני זה, כך שבכל פעם שנזמזם לעצמנו מנגי־נה, יהיה הדבר שיר הלל ליצירותיות של חברינו, במקום לחזור אחר הצ־לילים החדגוניים והמשמימים הבו־קעים ממשדרי תחנות הרדיו.

בקומות מרתף ארעיות, טיפלנו במחלותיהם של מאהבים מארצות רחוקות, ונאבקנו לנסח משפטים אשר יצליחו להצית בהמון סביבנו להבות רדומות.

ברגעים האחרונים שלפני עלות השחר, כשידינו הרועדות מתא־מצות לאחוז את הפנסים, פירקנו את ארונות החשמל בבתיים של מנהיגי ימין קיצוני שאמורים היו לארח מפגשים בבוקר שלמחרת.

לחמנו בפאשיסטים הללו בציפור־נינו, שינינו ודגלינו ברחובות הערים, בזמן שאיש לא העז להתעמת איתם אפילו מעל דפי העיתונות הכתובה.

שתלנו גינות במגרשים נטושים בלב שכונות־עוני, חצינו יבשות בטרמפים במהירות שיא, הלבנו את פניהם של מלכים, בנקאים וח־ברי־כנסת בעזרת עוגות קצפת.

ניגנו יחד בסקסופונים בחשכת מע־רות מהדהדות במדבריות הנגב.

בפריז, חמושים בשמשיות ובאבני ריצוף שנעקרו מהמדרכות, הדפ־נו במשך לילות שלמים את כוחות

המשטרה, עד שכמעט ויכולנו לטעם את טעמו של עולם חדש מבעד לעננת הגז המדמיע.

פרצנו את השורות שלהם והגענו עד בית האופרה, השתלטנו עליו, וניהלנו בתוכו דיונים מסביב לשעון אודות טיבו של עולם חדש זה.

בשיקגו, הקמנו רשת מחתרתית על מנת לבצע הפלות לא־חו־קיות בתנאים בטוחים ובאווירה תומכת, בזמן שהקנאים הדתיים העדיפו שנגסוס למוות, מבוישות ובעיניים דומעות, במעלה סמ־טאות אפילות.

בניו יורק, החזקנו ידיים ועיסינו זה את כתפיו של זה בעוד אויב־נו הולכים וקרבים על מנת לאזוק ולעצור אותנו.

בקוויבק, הבקענו את הכביש־המהיר ונעזרנו בשברי הבטון על מנת להקיש מקצבים קדמוניים על שלטי התנועה, והצליל היה רחב ועמוק ומרגש יותר מכל יצי־רה שאי־פעם הושמעה בהיכל התרבות.

בסנטיאגו, שדדנו בנקים על מנת לממן ירחונים של שירה עבריינית.

בסיביר, הגינו תוכניות מילוט בלתי־אפשריות בעליל – ואז הוצאנו אותן לפועל, ומצאנו עצ־מנו מפליגים מסביב לעולם בסיוע הלוואות אפורות ודרכונים מזויפים, על מנת לחזור אל זרועותיהם של חברינו למאבק.

במונטווידאו, בעיירה ענייה שהוקמה מחוץ לחוק, בנינו בק־תות מקרשים ויריעות פלסטיק, התחברנו באופן פיראטי לעמוד חשמל בקרבת מקום, ושאל־נו את שכנינו כיצד נוכל לתרום לקהילתנו החדשה.

בסן דייגו, כאשר נאסרנו בעוון הבעת דעה בלבד, הזמנו את כל חברינו להצטרף אלינו ומילאנו את תאי המעצר עד שהרשויות נאלצו לשנות מדיניות.

באורגון, טיפסנו במעלה עצים והתגוררנו עליהם למשך חודשים שלמים, כדי להציל מכריתה את היערות בהם טיילנו ובהם הקמנו מחנות כשהיינו עדיין ילדים.

במקסיקו, בפגישות אקראיות על רכבות משא אליהן התגנבנו, החל־פנו סיפורים אודות עבודה פוליטית עם הזאפטיסטס במחוז צ'אפס, אודות שיטפונות שראינו בטקסס בעודנו חוצים אותה בקרונות משא, אודות סבים וסבתות שלנו שהש־תתפו במהפכה המקסיקנית.

ולחמנו במהפכה ההיא, כמו גם במלחמת האזרחים בספרד, במ־חתרת הצרפתית, ואפילו במהפכה הרוסית – אם כי לא לצד הבולשבי־קים וגם לא לצד הצאר.

ישבנו בעונש בכיתות בתי־ספר תי־כוניים, עם הגב לקירות אבן דהויים בתחנות אוטובוס, על מצעים סיני־טטיים חד־פעמיים ביחידות טיפול נמרץ של בתי חולים מנוכרים, על ספסליהם הנוקשים של חדרי־אוכל במתקני כליאה, ונשבענו את אותו הדבר בדיוק מבעד לשיניים חורקות, אולם בלא פחות רוך.

תקשרנו זו עם זו באמצעות גילוף ראשי תיבות על שולחן הלימודים, סמלים מרוססים על קירות הס־מטאות, חורים פעורים בחלונות הראווה של חנויות יוקרה לעיני מצלמות הטלוויזיה, מכתבים שנ־שלחו עם בולים מזויפים או מבעד לאוקיינוסים בתוך תיקי־גב של חברים, הוראות סודיות מקודדות באי־מיילים אנונימיים, פגישות מחתרטיות בבתי־קפה, שירת אוהבים חרוטה על דפנות מיטות תאי המאסר.

בבתינו הצנועים ובמיטותינו הצנו־עות הענקנו מקלט למהגרים לא־חוקיים, לפליטים פוליטיים, למבו־קשים ולבני־נוער שברחו מבתיהם, כשם שגם הם בתורם העניקו לנו.

אלתרנו מתכונים כדי להכין אחד לשני עוגיות, עוגות, ארוחות־בוקר במיטה, ארוחות חנים מדי שבוע בגן הציבורי, סעודות המעלות על נס את האומץ ואת הקרבה בינינו, על מנת לטעום את טעמם המתוק על שפתותינו.

הפקדנו זה בידי זה את הלבבות והתשוקות שלנו, מלחינים יחד יצירות של חושניות ועונג, הופכים את האהבה לשם פועל בדקדוק שפתה של התרוממות הרוח.

בעזרת כרטיסי־חיוג גנובים הת־קשרנו למאהבינו הצעירים מטל־פונים ציבוריים בתחנות משטרה, על מנת להדגים להם סקס טלפוני מהו.

פרצנו לבריכות השחייה הפרטיות ולסאונות של העשירים במטרה ליהנות מהן באופן שבעליהן החו־קיים לעולם לא יוכלו.

התגנבנו אל תוך בנייני משרדים, בהם חברינו הכנועים מתייקים ניירות עבור רודני משנה, על מנת לכתוב טיוטות של מנשרים אנטי־אימפריאליסטיים על המחשבים שלהם – או רק כדי לישון מתחת לשולחנות העבודה. הם נדהמו לג־לות אותנו, באותו בוקר בו סוף־סוף נתפסנו, עירומים למחצה, מצחצ־חים שיניים במתקן המים הקרים בפנית האוכל.

עברנו רגעים מכווננים, רגעים מלהיבים בהם עשינו דברים שח־שבנו לבלתי־אפשריים, יורקים בפניהן של כל השגותינו על מנת לנשק מי שיופיים נראה מחוץ להישגי־ד, על מנת לתלות באנרים על פסגות אנדרטאות ממשלתיות, על מנת לנטוש לאלתר את מסלול הלימודים האקדמאים... ואז חרקנו שיניים בציפייה לאחרית הימים – אולם זו מיאנה להגיע.

עמדנו או כרענו ברך באולמי־הופ־עות מתרוקנים, על גגות תחת סערת ברקים, על צמחייתם היב־שה של בתי קברות, ונשבענו עם דמעות בעינינו לעולם לא לחזור.

פרשנו מהלימודים, נפרדנו מבני הזוג שלנו, ניתקנו קשר עם קרובי משפחה ועם עצמנו ועם כל מה שידענו.

התפטרנו מהעבודה, הפרנו את חוזי השכירות, גררנו את תכולת הדירה אל שפת המדרכה ויצאנו אל הדרכים.

ישבנו על נדנדות גני־משחקים עד שקצות אצבעותינו נכוו מקור, בוהים באור הירח משתקף בדשא הטחוב, כותבים זה לזה שירה על פני הרוח.

פרשנו למיטותינו בערבים ושכבנו ערים עד עלות השחר, מונים את כל הדברים הנוראיים שעשינו לא־חרים ואת אלה שאחרים עשו לנו – וצוחקים, מברכים ומוחלים אחד לשני, כמו־גם ליקום המטורף הזה.

התגנבנו אל תוך הקרנות של סר־טיו הישנים של גי דבור על מנת לחרוט הילחמו מלוכלך, או מהר יותר, חבר, העולם הישן מאחוריך, על משענות המושבים באולם.

בעוד ריח הדלק נודף עדיין מבגדינו המוכתמים, הבטנו בשמש חדשה מפציעה, וקיימנו דיונים חרישיים אודות צעדינו הבאים, נרגשים מני־צניה של היוודעות חדשה לכוחות הבלתי־מוגבלים שטמונים בנו.

חינם
בהחלט

נלחמים על חיינו

אנרכיה למתחילים